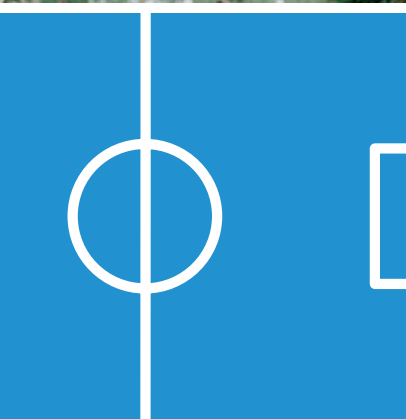

Strategidokument for idrett og friluftsliv 2020–2022

Innledning

Fra 1.1.2020 samles de tre kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand til ny stor felles kommune - Kristiansand.

Strategidokumentet skal bidra til en målrettet samfunnsutvikling som ivaretar og støtter opp under befolkningens aktivitetsbehov. Ny kommune bygger på de forutsetninger og kvaliteter man har og videreutvikler dette i et perspektiv som ivaretar sosial bærekraft, samt sikrer god trivsel og folkehelse for innbyggerne.

Dokumentet er et bidrag til å forstå dagens utfordringer, sette ambisjonsnivå og tilrettelegge for en kurs som har fokus på gode løsninger innen idrett og friluftsliv i tiden fremover.

Strategidokumentet skal være et styrende overgangsdokument, på feltet idrett og friluftsliv for nye Kristiansand, i påvente av utarbeidelse av ny kommunal plan for idrett og friluftsliv.

Strategidokumentet for idrett og friluftsliv, med samordnet handlingsprogram for anlegg for nye Kristiansand, skal gjelde fra 1.1.2020 til 31.12.2022. Strategidokumentet ligger fast i perioden, mens handlingsprogrammet for anlegg rulleres årlig, som del av rådmannens forslag til handlingsprogram. Dokumentet er et krav fra Kulturdepartementet for kommunens mulighet for å kunne søke om statlige spillemidler til anlegg.

Innhold

1 Virkeområde og planavgrensning.....	7
2 Situasjonsbeskrivelse høsten 2018 i de tre kommunene	8
2.1 Status aktivitet	9
2.2 Status anlegg	13
2.2.1 Idrettsanlegg	13
2.2.1.1 Nåværende Kristiansand.....	13
2.2.1.2 Nåværende Søgne	14
2.2.1.3 Nåværende Songdalen	14
2.2.2 Nærmiljøanlegg.....	15
2.2.2.1 Nåværende Kristiansand	15
2.2.2.2 Nåværende Søgne	15
2.2.2.3 Nåværende Songdalen	15
2.2.3 Friluftsanlegg	16
2.2.3.1 Nåværende Kristiansand	16
2.2.3.2 Nåværende Søgne	16
2.2.3.3 Nåværende Songdalen	16
3 Utfordringsbildet.....	18
3.1 Utfordringsbildet for aktivitet	18
3.2 Utfordringsbildet for nye Kristiansand	19
3.3 Utfordring idretts- og nærmiljøanlegg i et kortsiktig perspektiv	21
3.3.1 Nåværende Kristiansand.....	21
3.3.2 Nåværende Søgne	21
3.3.3 Nåværende Songdalen	21
3.3.4 Nærmiljøanlegg for alle tre kommuner	21
3.4 Utfordring areal 2020–2022	22
4 Muligheter i nye Kristiansand	24
4.1 Kommunen som premissleverandør.....	24
5 Visjon, mål og strategier.....	25
5.1 Attraktive idretts-, friluftsliv- og naturarenaer.....	26
5.2 Økt aktivitet og deltakelse	27
5.3 Gode rammevilkår for idretts- og friluftsliv	28
5.4 Arealutvikling	29
6 Handlingsprogram for anlegg.....	30
6.1 Prioritert søknadsliste for ordinære anlegg; idrett, friluftsliv og rehabilitering 2020–2023 (innenfor rammen).....	30
6.2 Prioritert søknadsliste for nærmiljøanlegg 2020–2023 (innenfor rammen)	34
6.3 Langsiktige uprioriterte anleggsbehov idrettsanlegg, utenfor rammen 2020–2030.....	38
6.4 Langsiktige uprioriterte anleggsbehov nærmiljø- og friluftsanlegg utenfor rammen, 2020–2030.....	41
7 Vedlegg	44
A. Bakgrunnsinformasjon om Idrett og friluftsliv i kommunen	44
B. Kobling psykisk helse og regelmessig fysisk aktivitet	48
C. Ord og uttrykk.....	49
D. Nasjonale, regionale og lokale føringer	50
E. Kilder og referanser	56
F. Vedtak fra bystyret	58

1 Virkeområde og planavgrensning

Strategidokument for idrett og friluftsliv har forankring og sammenheng med statlige, regionale og andre kommunale planer og føringer på feltet.

Det er et vilkår for å kunne søke om statlige spillemidler at anlegget er en del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet. *Dersom kommunesammenslåingen medfører at annet omforent kommunalt dokument enn vedtatt plan kan gjelde for den sammenslåtte kommunen, inntil ny, vedtatt kommunal plan foreligger, kan det søkes om spillemidler når anlegget er del av dokumentet. (KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2018.)*

Strategidokument for idrett og friluftsliv, med handlingsprogram for spillemiddelsøknader, vil være kommunens underlagsdokument for årlige spillemiddelsøknader i perioden 1.1.2020–31.12.2022.

Arealplanlegging og arealforvaltning er viktig forutsetning for utøvelse av organisert idrett, uorganisert fysisk aktivitet og friluftsliv. Strategidokumentet er tematisk, dvs. uten juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Strategidokumentet må knyttes opp mot kommunens videre arbeid med ny samfunnsdel med overordnet arealstrategi, samt selve arealdelen i kommuneplanen. Tiltak realiseres gjennom kommunens årlige behandling av økonomiplanen.

Fysisk aktivitet utøves i mange ulike sammenheng. Dette dokumentet retter seg mot kommunens oppgave med å tilrettelegge for utøvelse av organisert idrett, uorganisert aktivitet og friluftsliv for befolkningen.

Disse temaene omhandles ikke i dokumentet:

- Idrettsklubbens interne organisering/drift/aktiviteter
- Arbeid med samordning av betalingssatser for idrett i Kristiansand
- Stimulering til økt hverdagsaktivitet (faller utenfor rammene til idrettspolitikken)
- Utvikling av gang- og sykkelveier
- Utvikling av lekeplasser eller kvartalslekeplasser
- Særskilte folkehelsesatsninger rettet mot spesielle målgrupper som står i risikozonen for å utvikle sykdom tilsvarende sekundær forebyggende tiltak
- Rehabiliteringsinnsatser rettet mot personer som har utviklet livsstilsykdommer, tilsvarende tertiære tiltak
- Private treningssentre

Dette innebærer at strategidokumentet ikke dekker hele bredden av tiltak som tilrettelegging for utøvelse av fysisk aktivitet. I dag har de tre kommunene ulik praksis for bruk av anleggene, tilgjengelighet til anlegg og tildeling av treningstid mm. Dette samordnes blant annet i eget delprosjekt som en del av harmoniseringen av nye Kristiansand kommune.

2 Situasjonsbeskrivelse høsten 2018

Fakta Kristiansand kommune

Innbyggertall: 91 440

Barn og unge (0–19 år): 22 552

Idrettslag: 124 klubber, 29 222 medlemmer + ca. 10 500 i bedriftsidretten

Registrerte idrettsanlegg/nærmiljø/friluftsanlegg: 863

Areal fastland: 277 km²

Statlig sikrede Friluftsområder: 85 stk. som utgjør 20 477 dekar

Fakta Søgne kommune

Innbyggertall: 11 342

Barn og unge (0–19 år): 3 068

Idrettslag: 20 klubber, 3 633 medlemmer

Registrerte idrettsanlegg/nærmiljø/friluftsanlegg: 243

Areal fastland: 148 km²

Statlig sikrede Friluftsområder: 49 stk. som utgjør 5 219 dekar

Fakta Songdalen kommune

Innbyggertall: 6 656

Barn og unge (0–19 år): 1 821

Idrettslag: 7 klubber, 1 367 medlemmer

Registrerte idrettsanlegg/nærmiljøanlegg/friluftsanlegg: ca.100

Areal fastland: 217 km²

Statlig sikrede Friluftsområder: 5 stk. som utgjør 89 dekar

2.1 STATUS AKTIVITET

Samlet har de tre kommunene 34 222 medlemmer (2017) innen idretten. I tillegg tilkommer det vel 10 000 innen bedriftsidretten i Nåværende Kristiansand. Aktiviteten utøves gjennom 151 idrettsklubber. Det er 60–65 ulike idrettsgrener representert i de tre kommunene. Alle tre kommuner har idrettsråd som er i ferd med å samordnes til ett felles organ.

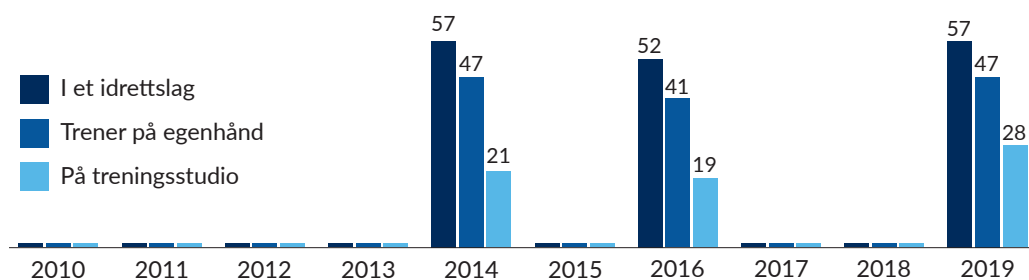
Nåværende Kristiansand

Kristiansand har en høyere aktivitetsandel enn både landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for ASSS-kommunene i følgende kategorier: håndball, svømming, annen ballsport, orientering og friluftsliv, sykkel og motorsport. Innen fotball, golf og luftsport er aktivitetsandelen i Kristiansand også høyere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene, men lavere enn landsgjennomsnittet (Norsk Idrettsindeks 2017.)

Fotball er desidert største idrettsgren (6 144), deretter håndball (3 227). Golf (1 650), turn (1 602) og svømming (1 561) er henholdsvis nr. 3, 4 og 5 og er ganske jevne i antall medlemmer. Tallene dekker alle aldersgrupper.

Figur 1: Prosentandel som trener minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn, Ungdata 2019

Figur 2: Tidstrend i Kristiansand. Prosentandel av ungdomsskoleelever som trener minst en gang i uka på ulike måter, Ungdata 2019

Toppidrettsutøvere og toppidrettslag benytter både private og kommunale anlegg. Både lokale, nasjonale og internasjonale mesterskap for ulike idrettsgrener gjennomføres årlig i stort omfang i regi av idrettsklubbene. Dette fordrer stor innsats fra frivilligheten som bidrar med engasjement og mange dugnadstimer.

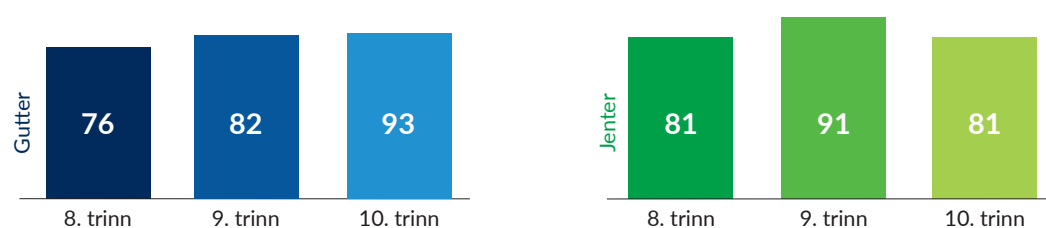
Studentidretten benytter offentlige idrettsanlegg i tillegg til egne anlegg på Gimle. Studentene er i stor grad organisert under bedriftsidretten og blir tildelt treningstid i henhold til det.

Bedriftsidretten har svært god oppslutning i kommunen og tilbyr mange ulike aktiviteter. Noe av aktivitetene utøves i kommunale anlegg, andre på private anlegg - eksempelvis golf.

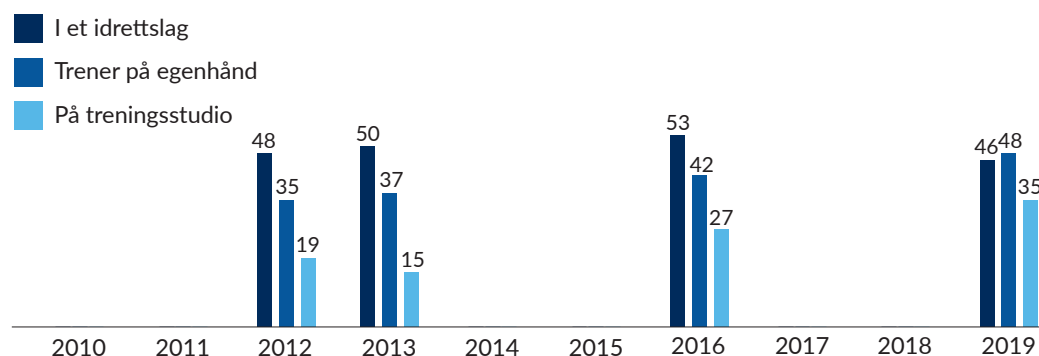
Annen fysisk aktivitet utøves gjennom egenorganisert aktivitet, hverdagsfriluftaktiviteter og i omtrent 20 private treningssentre i kommunen.

Nåværende Søgne

Søgne fotballklubb og Søgne turnforening er størst med henholdsvis 795 og 513 medlemmer, ski (531), fleridrett (371) og håndball (242) er henholdsvis nr.3, 4 og 5. Tallene dekker alle aldersgrupper. I tillegg er det aktiv bedriftsidrett.

Figur 3: Prosentandel som trener minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn, Ungdata 2019

Figur 4: Tidstrend i Søgne. Prosentandel av ungdomsskoleelever som trener minst en gang i uka på ulike måter, Ungdata 2019

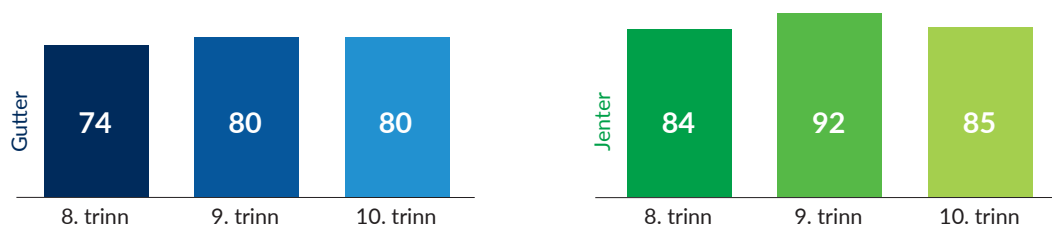

Nåværende Songdalen

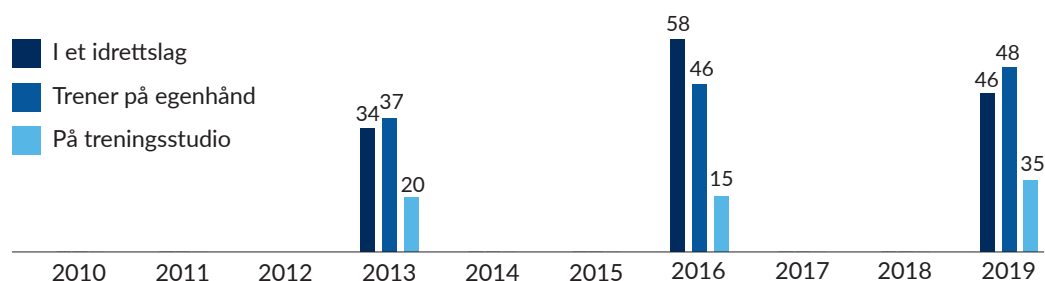
Det er ingen fullgod kartlegging av lag- og foreninger i Songdalen, men ut ifra lag- og foreningsregisteret er det registrert ca. 2500 medlemmer.

Håndball og fotball er de to største idrettene i kommunen. Greipstad IL har 250 registrerte medlemmer i fotball og 350 registrerte medlemmer i håndball. Framsteg IL har 271 registrerte medlemmer. Skyting og motorsport er andre populære idretter i kommunen, med 271 medlemmer i skytterlaget. Kommunen har flere flotte motorsport-anlegg i både øvre og nedre del av kommunen.

Foruten den organiserte idretten, er det i tillegg er det et uorganisert treningstilbud med 75 medlemmer med ulikt funksjonsnivå i aldersspennet 14–60 år, samt bedriftsidrett (90 medlemmer).

Figur 5: Prosentandel som trener minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn, Ungdata 2019

Figur 6: Tidstrend i Songdalen. Prosentandel av ungdomsskoleelever som trener minst en gang i uka på ulike måter, Ungdata 2019

Friluftsliv generelt

Det er generelt økt aktivitet innen hverdagsfriluftslivet. De siste årene har «søndagsturen» fått et stort løft, og det er en økende trend å gå tur. Løpelaag, idrettslag og andre friluftsansjasjoner gir stor aktivitet for alle aldersgrupper, hele året og har en stor betydning for at mange er aktive i friluft.

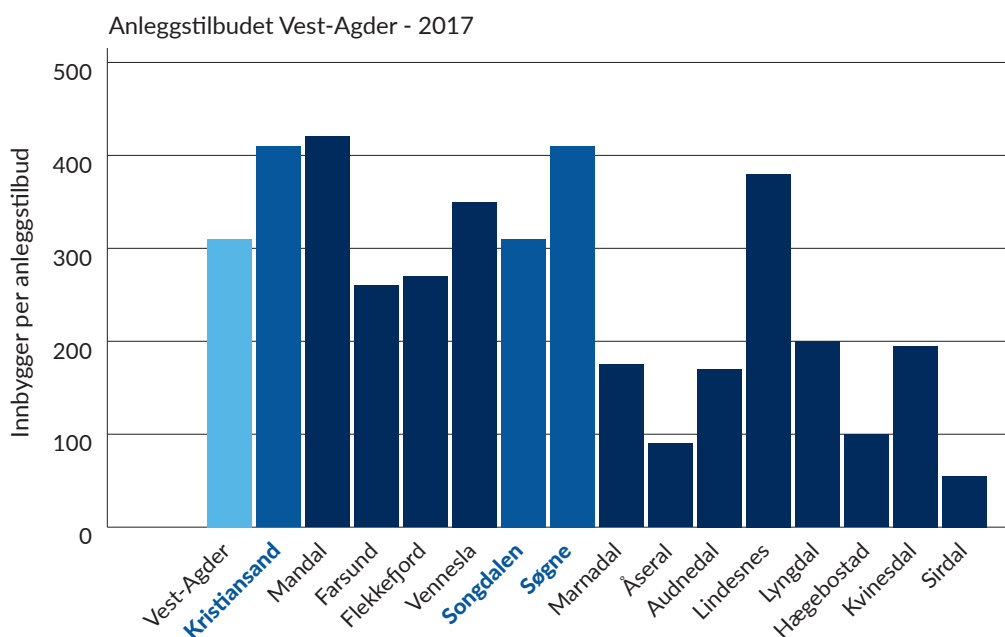
Kommunens oppgave er primært å legge til rette for aktivitet gjennom å sikre arealer og etablere anlegg. Midt-Agder Friluftsråd sikrer og tilrettelegger også friluftsområder. Videre initierer de aktivitet gjennom sine prosjekter i eierkommunene samt gjennom støtte og distribusjon av tur- og løypekart. Kursing av lærere, tilbud om naturskoleleire/gapahukleire, veiledning, naturlos, friluftsliv for minoritetsgrupper og føremeldingstjenesten er viktige aktivitetsfremmende tiltak til økt deltagelse innen friluftsliv.

2.2 STATUS ANLEGG

2.2.1 IDRETTSANLEGG

Etablering av idrettsanlegg er ikke en lovpålagt oppgave for kommunene. Anleggsstatus og dekning i kommunene kan derfor være noe ulik, avhengig av hvilke idrettsgrener som har preferanse i lokalmiljøene, geografisk plassering (avstand), kommuneøkonomi og prioriteringer over tid.

Figur 3: Modellen som er lagt til grunn for utregningen er en vektet anleggsmodell som har som mål å synliggjøre et «anleggstilbud» basert på telling og vektning av et utvalg typer anlegg. Forskjellige anlegg er vektet etter blant annet aktivitetspotensiale og kostnadsbildet ved investering. Innbyggertallet i et område deles deretter på områdets totale antall vektspoeng, slik at en får en representasjon av hvor mange innbyggere som deler et anleggstilbud.

(Spillemidler til idrettsanlegg 2017. En gjennomgang av spillemiddelsøknadene og anleggssituasjonen.

KUD/Norges Idrettsforbund)

Tabellen tar utgangspunkt i «Anleggsregisteret» til KUD som inkluderer idretts-, friluftsliv og nærmiljøanlegg i kommunene. Dette er anlegg som har mottatt spillemidler – med unntak av gymsaler som også er registrert. Tabellen sier ingen ting om forholdsmessigheten mellom plassering av anlegg i forhold til befolkningstetthet, kvalitet eller geografiske plassering.

2.2.1.1 Nåværende Kristiansand

Kommunen har en anleggsdekning som er høyere enn både landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for ASSS-kommunene (de 10 største storbyene), både målt opp mot innbyggertall og aktivitet. Dette gjelder kategoriene vannsport, diverse idrett, golf, hallidrett og tennis. Det er kun i kategorien hestesport at anleggsdekningen til Kristiansand er forholdsvis svak sammenlignet med de øvrige ASSS-kommunene. Det ligger derimot slike anlegg i flere av nabokommunene (Norsk Idrettsindeks 2017). Kommunen er vertskommune for idrettsråd, ulike særforbund, Agder idrettskrets, samt Olympiatoppen Sør.

Kristiansand kommune vedtok september 2017 egen Strategi for Toppidrett som utdyper satsningen mot toppidrett. Det er nettopp ferdigstilt et mulighetsstudie av Gimleområdet for å synliggjøre hvilke behov som må ivaretas for at toppidrettslagene og toppidrettsutøverne får en best mulig tilrettelegging fra kommunens side.

I Kristiansand er de fleste idrettsanlegg kommunalt eid.

Idrettsanlegg under planlegging/bygging (regulert eller har penger/påbegynt)

Kringsjå: Idrettshall, 11'er fotballbane samt delanlegg friidrett ved ny skole, ferdig høst 2020

Mosby: 7'er fotballbane ved ny skole, ferdig 2021

Solsletta: Omlegging til 11'er kunstgressbane, start 2019

Flekkerøy: Skifte dekke kunstgressbane 2020

Universitet i Agder: Nytt område for frisbeegolf erstatter banen på Eg - pågående.

Kongsgårdbane 2: Start 2021

Ferdig regulert

Det er regulert inn areal til fremtidig idrettshall og fotballbaner på Benestad, dette skal også innarbeides ved etablering av nytt oppvekstsenter i Lauvåsen. Gamle Kirkebanen i Vågsbygd skal erstattes med 7'er kunstgressbane med delanlegg friidrett.

Planlagt

Kultursenter Øst i Rona er planlagt med svømmehall. Mulighetsstudie Gimleområdet pågår. Ved eventuell utbygging på Kroodden, planlegges eksisterende 7'er bane ved Torkelsmyra skole og oppgraderes til 11'er bane med delanlegg friidrett. Motorsportarenaer ved Sørlandsparken planlegges utvidet med areal for Enduro.

2.2.1.2 Nåværende Søgne

Søgne kommune har en anleggsdekning som er høyere enn landsgjennomsnittet og på lik linje med Kristiansand og de 10 største byene i Norge.

Idrettsanlegg under planlegging/bygging

- Årdalen: Skytebane nr. 2, 100 m, 200 m og skytterklubbhus (Søgne skytterlag)
- Søgnetunet: Ridehall og stall nr. 2 (Vest-Agder fylkeskommune)
- Tangvall:
 - Flytting/nyetablering av Søgne stadion - friidrett og fotball (naturgressbane, komplett friidrettsanlegg, tribuner, klubbhus, utstyrsbod, tidtakertårn, oppvarmingsbaner, 4 sandvolley-ballbaner), reetablering av kunstgress. Ligger i idrettens handlingsplan og er en del av skoleprosjektet til Tangvall ungdomsskole og Søgne videregående.
 - Idrettshall - planlagt inn i ny skoleetablering
 - Basishall turn - planlagt inn i ny skoleetablering
 - Det foreligger et kommunestyrevedtak fra 13.12.18 om å jobbe videre med å legge til rette for svømmehall samt ishall. Fotballhall 9'er, og nytt klubbhus for fotballen ønskes.

2.2.1.3 Nåværende Songdalen

Songdalen har god dekning på motorsportanlegg og skyteanlegg, som for øvrig er populære idretter i kommunen. Det er flere motorsportanlegg både i øvre og nedre del av kommunen.

Det vil være god dekning av baner og haller når pågående og planlagte idrettsanlegg er ferdigstilt.

Hortemo idrettsanlegg er oppgradert med kunstgress 11'er bane, løpebaner, lengde, hopp og kastfelt, åpnet våren 2019.

Idrettsanlegg under planlegging/bygging

- Finsland idrettsanlegg med diverse ballbaner, kastanlegg, løpebaner; ferdig medio juni 2019
- Ny lysløype på Nodelandsheia, forprosjekt 2018
- Kaldhall for innendørs 7'er fotball på Hortemo er under vurdering

2.2.2 NÆRMILJØANLEGG

2.2.2.1 Nåværende Kristiansand

Skolegårdene i Kristiansand har flere nærmiljøanlegg og er viktige møteplasser for nærmiljøet. Det er god dekning med nærmiljøanlegg i kommunen med 457 anlegg fordelt på bydelene. I nye utbyggingsområder videreutvikles nærmiljøanlegg i tråd med kommuneplanens bestemmelser.

Nærmiljøanlegg under etablering:

- Solbergveien ball-løkke og akebakke
- Rehabilitering av Elveparken grusløkke
- Jungelen på Lund
- Johan Øydegardsvei, anlegg for fysisk aktivitet
- Gimle – flerbruksområde for ballspill med mer

Flere skoleprosjekter

- En rekke nærmiljøanlegg er under etablering i alle bydeler

2.2.2.2 Nåværende Søgne

Skolegårdene i Søgne har flere nærmiljøanlegg og er viktige møteplasser for nærmiljøet. Hvert større boligfeltområde har nærmiljøanlegg, bl.a. i form av ball-binge.

Nærmiljøanlegg under etablering:

- Kjellandsheia: Nærmiljøpark med pump trackbane, trampoliner og 5er kunstgressbane
- Tinntjønn: Frisbeegolfpark
- Oppgradering av nærmiljøanlegg ved Nygård og Langenes skole

2.2.2.3 Nåværende Songdalen

Kommunen har nærmiljøanlegg både i Finsland og på Nodeland. I Finsland ligger nærmiljøanlegget i tilknytning til Finsland skole. På Nodeland er det nærmiljøanlegg på Hortemo og i tilknytning til skolene på Nodelandsheia, Finsland og Oasen.

Nærmiljøanlegg under etablering:

- Aktivitetspark og brygge på Minkparken, ferdig høst 2019

2.2.3 FRILUFTSANLEGG

2.2.3.1 Nåværende Kristiansand

Kristiansand har god tilgang på friluftsarealer. Markagrensen er definert i kommuneplanen med bydelsmarker i alle bydeler. Det er opparbeidet gode forbindelser fra boligområdene og ut i marka gjennom en grønnstruktur som er vist i kommuneplanens arealdel. Dette sikrer gode forbindelser fra hav til hei. Det er fokus på *tilgjengelighet for alle*, slik at det er gode friluftstilbud til alle, også for brukere med rullestoler og barnevogner.

Kommunen samarbeider med løypelag i alle bydeler. Kommunen ivaretar det overordnede løypenettet, korridorer og lysløyper, mens løypelagene vedlikeholder og skilter turløypene i bydelene. Kristiansand kommune har utarbeidet et kommunedekkende turkart. Løypelagene har utarbeidet egne turkart slik at det er gode kart i alle bydeler. Samarbeidet gir gode friluftsmuligheter for alle. Mer enn 83% av kommunens innbyggere bor innen 500 meter til nærmeste tursti som leder til friluftsområder.

Lysløypene i Kristiansand er helårsløyper med høy standard og stor bruksfrekvens. Lysløypene har godt dekke og jevnt underlag slik at det kan prepareres skispor selv ved lite snø. Lysløypene prepareres for både klassisk og fristil (skøyting), og er en prioritert driftsoppgave. Per 2019 er det 9 lysløyper i Kristiansand. Det planlegges ny lysløype rundt Sukkevann.

Arbeidet med sikring av friluftsområder for allmennheten har pågått over flere år og store områder, inkludert skjærgårdspark gir godt rekreasjonstilbud i skjærgård og fastland for allmennheten. Østre- og Vestre Randøy, Flekkerøy, Jegersberg/Skråstadheia, Otra Elvepark og Baneheia er eksempler på dette.

2.2.3.2 Nåværende Søgne

Søgne har flere turløyper og turområder. En god del av løypene har god standard og er tilgjengelig for alle (rullestoler/barnevogner). Andre har enklere standard og er kun fremkommelig til fots. De fleste av turløypene er merket og har lokale skilt. Søgne har ikke løypelag. Det er utarbeidet turkart for Rossevang: Vågsbygda – Berge. Det er også laget ei bok som beskriver 50 turer i Søgne.

Det er ei lysløype for vinterbruk på Årstøl hvor Søgne Skiklubb kjører skispor. Det har også de siste årene vært arbeidet med å få på plass ei sentrumsnær lysløype.

Skjærgårdsparken omfatter hele kyst-strekken av Søgne, og har store arealer som er statlig sikret til allment friluftsmål. Friluftsparken i Søgne inngår som en del av Skjærgårdsparken – Hellevisa, Romsviga, Paradisbukta og Donevann, m.m. som driftes av Midt-Agder Friluftsråd. Området strekker seg fra hav til hei, og inneholder et stort turløypenett, aktivitetselementer, gapahuker, bålplasser og friluftstoiletter. Hellevisa har en særlig stor grad av tilrettelegging med *tilgjengelighet for alle*.

2.2.3.3 Nåværende Songdalen

Det er en rekke turveier og turstier i Songdalen, og det er utarbeidet en egen plan for skilting og vedlikehold av turveiene/turstiene. Kommunen har 2 lysløyper. Det er planer om en ny helårs lysløype på Nodelandsheia.

De fleste turveiene/turstiene er merket med lokale skilt, men det er noen ruter merket etter nasjonal merkestandard.

Det er tilrettelagt en elvepark - Minkparken. Her er det kanoutlån, gapahuk, brygge og en aktivitetspark under prosjektering. Songdalen har fire statlig sikrede områder for friluftsliv. Etter initiativ fra grunneiere er det også søkt om støtte til et nytt statlig friluftsområde i Kilen, Finsland.

Utbygging av ny E 39 ved Rosseland har gitt innbyggerne en ny hesterundløype og nye turløyper for å sikre adkomst til marka i anleggsperioden.

Songdalen har ikke et eget løypelag, men løypelaget i IK- Våg har vært behjelpelige ved etterspørsel. Kommunen benytter også ungdomsskolen til rydding av turstier (ungt entreprenørskap). Det er eget turkart over Nodelandsheia, samt et turhefte som beskriver de mest sentrale turløypene på Nodeland, Rosseland og i Finsland.

Kommunen har en sentrumsplan som ivaretar grønnstrukturen i sentrum, med grønn- korridorer til Nodelandsheia og nordover langs elva.

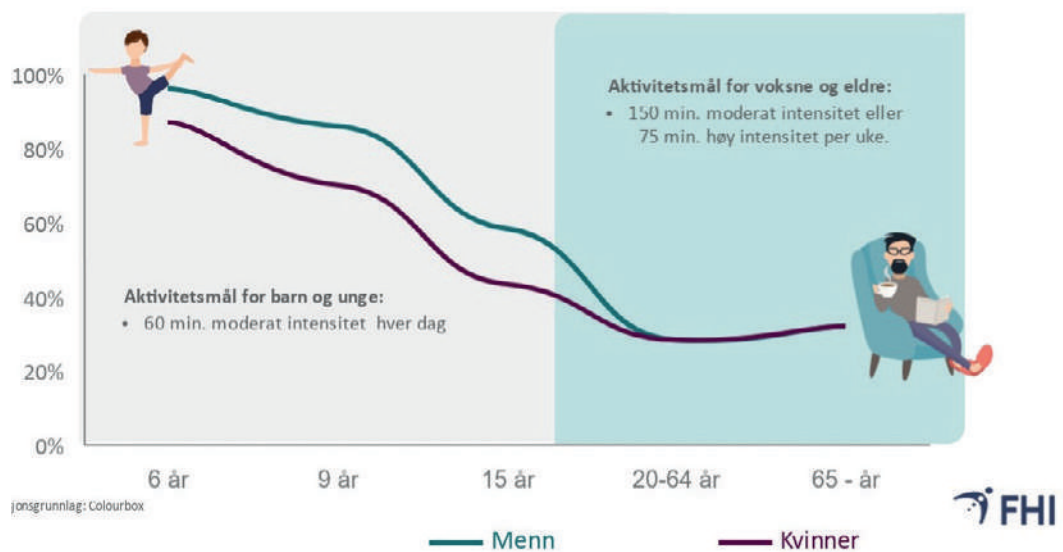

3 Utfordringsbildet

3.1 UTFORDRINGSBILDET FOR AKTIVITET

Helsedirektoratet anbefaler at barn og unge er fysisk aktive minimum 60 minutter daglig. For voksne/eldre er anbefalingen minimum 150 minutter hver uke.

Mange barn oppfyller målet om fysisk aktivitet – det er verre med de voksne

Folkehelseinstituttet 2019

Kartlegging av fysisk aktivitet, stillesitting og fysisk form blant barn og unge (ungKan3) er utført av Norges idrettshøgskole i samarbeid med Folkehelseinstituttet i 2018. UngKan3 følger opp tidligere undersøkelser av barn og unge for å øke kunnskapen om status, trender og utviklingen av fysisk aktivitet, sedat tid og fysisk form i den norske befolkningen.

- Guttene er mest aktive og i bedre fysisk form enn jentene i alle årsgrupper
- Mest aktive er seks år gamle gutter, der 94 prosent oppfyller anbefalinga om å være fysisk aktiv i minst 60 minutter om dagen
- Minst aktive er 15 år gamle jenter, der bare 40 prosent oppfyller anbefalinga
- UngKan3 viser at unger flest ikke har kommet nærmere WHO-anbefalingen om én times moderat/hard aktivitet hver dag siden 2005

3.2 UTFORDRINGSBILDET FOR NYE KRISTIANSAND

Agder har flere levekårsutfordringer og ligger bak resten av Norge på vesentlige områder i levekårsstatistikker. Gode levekår er en premiss for helse og livskvalitet. Påvirkningsfaktorer på folkehelsen er ofte knyttet til samfunnsforhold og levekår. En høy andel barn i alderen 0–17 år bor i lavinntektsfamilier lokalt. Dette kan være faktorer som kan gi utslag på barn og unges muligheter for deltakelse i ulike fritids-/idrettsaktiviteter. Andre mangler mulighet til å velge et aktivt liv i nærmiljøene, da avstand til aktivitetstilbud kan oppleves for lang.

Demografi

Befolkningsutviklingen per delområde i ny kommune viser at veksten i perioden 2007–2018 har vært størst i Kvadraturen/Lund, Justvik og Indre Randesund. Dette er delområder som har vokst med mellom 1 622 og 2 314 innbyggere i perioden (utfordringsbildet for nye Kristiansand 2018). Andel eldre vil øke og behovet for aktivitetsarenaer til målgruppen vil øke.

Dugnadsånd – frivilligheten

Dugnadsånden er en forutsetning for organisert idrett og friluftsliv. Den samlede innsatsen i den lokale organiserte idretten for våre tre nåværende kommuner, hadde en verdiskaping på totalt kr 278 mill. (2016). Det vil være umulig å opprettholde det brede idrettstilbudet uten frivilligheten. Uten denne innsatsen vil idretts-Norge stoppe opp. Dårlige eller uforutsigbare rammefaktorer fra det offentlige kan bidra til å svekke frivilligheten. Det har tradisjonelt blitt stilt store forventninger til idretten om å ta et samfunnsansvar i forhold til inkludering, folkehelse og forebygging. Dette kan til en viss grad sette idretten og frivilligheten under press.

Idrettsdeltakelse

Fra ulike hold presenteres synspunkter og dokumentasjon på at det kreves stadig mer for å være med i idretten, det være seg prestasjonsfokus, foreldreengasjement eller økonomiske kostnader. Dette er klart en utfordring. Det er i tillegg ventelister til enkelte idrettsaktiviteter pga. manglende anleggskapasitet, deriblant i turn. Idretten håndterer flest barn og unge i sine aktiviteter. Det er færre breddetilbud til ungdom/voksne/eldre. Økt aktivitet for disse i regi av idretten, vil ytterligere legge press på bruk av anleggene.

Studentidrett

Studentidretten ønsker mer treningstid og opplever å avvise studenter pga. manglende treningskapasitet i/på anlegg.

Toppidrett

Strategi for toppidrett i Kristiansand, vedtatt bystyret 20.09.17, redegjør for de utfordringene som i dag er innen ulike områder. *Flertallet sluttet seg til at Kristiansand skal være en by med toppidrettsutøvere. Det er vårt mål at idrettstalenter skal få nødvendig oppfølging og støtte, slik at talentet kan omsettes til resultater i verdensklasse.* Flertallets merknader inneholder ulike tiltak som skal bedre totalsituasjonen for toppidrettsutøverne i kommunen. Toppidrettsforum (representanter fra Olympiatoppen Sør, Idrettsrådet, Kristiansand Katedralskole Gimle, Akademiet, Agder Fylkeskommune og Kristiansand kommune) følger opp merknadene.

Bedriftsidrett

Bedriftsidretten blir tildelt noe tid i offentlige idrettsanlegg, primært benyttes dette til avvikling av kamper. Mye av aktivitetene foregår forøvrig på andre arenaer. Bedriftsidretten har høye medlemstall.

E-sport

E-sport er ikke godkjent som idrettsgren hos Norges Idrettsforbund pr. d.d. Det er ikke tilrettelagt arenaer spesifikt for dette formålet per dags dato. Utviklingen skjer raskt på dette feltet, og kommunen må forberede seg på økende forventninger om tilrettelegging av arenaer.

Uorganisert fysisk aktivitet og idrettsanlegg

Stor aktivitet i organisert idrett bidrar til høy bruksfrekvens av anleggene. Uorganiserte grupper benytter gymsaler, fotballbaner, løpebaner med mer når det er ledig kapasitet. Det er liten kapasitet sentralt i kommunen for å gi mer tid til uorganisert aktivitet i idrettsanlegg, særlig i idrettshallene.

Nærmiljøparker

Nærmiljøparker defineres som en samling av nærmiljøanlegg og bør etableres på naturlige møteplasser i lokalmiljøet. Det er viktig at det avsettes store nok arealer til formålet.

Friluftsliv og nærmiljøanlegg

Nye Kristiansand er en by i vekst. Grønnstruktur er en vesentlig del av byutviklingen. Det er en utfordring å sikre og bevare adkomster til marka. Bevaring av grønnstruktur i nærheten av der folk bor er viktig som del av byutviklingen. Sikring og tilrettelegging av friluftsområder bør skje parallelt med utvikling av nye boligområder. Nærmiljøanlegg opparbeides gjennom rekkefølgekrav i større utbyggingsprosjekter.

3.3 UTFORDRING IDRETTS-OG NÆRMILJØANLEGG I ET KORTSIKTIG PERSPEKTIV

3.3.1 NÅVÆRENDE KRISTIANSAND

- Høy bruksslitasje og presset bruk av anleggene, især mandag til og med torsdag
- Utfordring at alder, slitasje og mangel på utvidelsesmuligheter gjør noen arenaer og bygg dårlig egnet for en videreutvikling av tilbudet
- Flere eldre anlegg har etterslep og trenger opprusting/oppgradering
- Studentidretten opplever å få tildelt for lite tid i kommunale idrettsanlegg i forhold til behov og må avvise potensielle nye utøvere
- Bedriftsidrett har høy aktivitet, men blir prioritert sist i tildeling av tid i kommunale anlegg
- Utfordring med gummigranulat og skifte av kunstgressdekker, mangler gode alternative innfyllsmaterialer. Utskiftning av banedekker har etterslep.
- Anlegg er ulikt fordelt demografisk, spesielt idrettshaller og til dels fotballbaner
- Manglende anleggskapasitet for turn i forhold til etterspørsel/behov
- Amerikanske idretter mangler cricketanlegg
- Aquarama er det sentrale svømmeanlegget for byens stup- og svømmeklubber. Mangler svømmeanlegg øst og vest for Kvadraturen. Dette er viktige lokale arenaer både som rekrutterings- og treningsarena for idretten, og som folkehelseanlegg for alle innbyggere.
- Mangler attraktive idrettsanlegg/aktivitetsarenaer som kan bidra til å styrke og bygge opp under bydelssentrene i Vågsbygd og Rona
- I nye utbyggingsområder er det en utfordring å ha tjenestetilbud og arenaer klare til bruk fra og med innflyttingstidspunktet i boliger
- Liten kapasitet med 11'er baner på Lund
- Andre brukergrupper enn organisert idrett ønsker tilgang til anleggene
- Nedbygging av areal medfører at orienteringskart må oppdateres/fornyes

3.3.2 NÅVÆRENDE SØGNE

Det mangler idrettsanlegg for flere sær idretter, deriblant for svømming og turn. Det er planlagt flytting av eksisterende Søgne stadion (naturgressbane, komplett friidrettsanlegg, tribuner, klubbhus, oppvarmingsbaner, 4 sandvolley-ballbaner) er et større grep som tas med bakgrunn i etablering av ungdomsskole og videregående skole sentralt på Tangvall. Idretten berøres i stor grad. Utfordring om anlegg fjernes før nytt er på plass.

3.3.3 NÅVÆRENDE SONGDALEN

Det mangler idrettsanlegg for flere sær idretter, deriblant svømmehall. De to idrettshallene er fra 70 og 80 tallet, og er i en rehabiliteringsprosess. Beliggenhet av lysløypa på Gratjønn gjør den vanskelig tilgjengelig for oppkjøring med løypemaskin, dette øker presset på å etablere ny lysløype på Nodelandsheia.

Idrettslag i Søgne og Songdalen kommuner er engstelig for at andre klubber utenfra skal bruke av deres tid i deres anlegg. Klubbene ønsker ikke å trene i Kristiansand eller miste treningstid i egne anlegg, spesielt i idrettshaller og på fotballbaner.

3.3.4 NÆRMILJØANLEGG FOR ALLE TRE KOMMUNER

Det trengs driftsmidler for å drifte friluft- og nærmiljøanlegg. Når nye anlegg etableres er det krevende å få økt driftsbudsjettet tilsvarende. Når det søkes om spillemidler til nærmiljøanlegg kreves 50 % egenandel. Det kan være utfordrende både for velforeninger og kommune å skaffe tilstrekkelig egenkapital. Ved søking om spillemidler kreves det som regel at søker må forskuttere det omsøkte beløpet. Dette er krevende for velforeninger.

3.4 UTFORDRING AREAL 2020–2022

Det er konkurranse om arealene. Det er viktig at det settes av nok arealer til nærmiljøanlegg, idretts- og friluftsliv i forbindelse med utbygging og fortetting. Det er viktig å sikre gode og trygge adkomster fra boligområder til nærmiljø-, idretts- og frilufts arenaene.

Ulik demografi i de gamle kommunene gir utfordringer i forhold til lokalisering av nye anlegg og arealer. Det er størst befolkningsskonsentrasjon sentralt i Gamle Kristiansand, mens østre og nordlige del har lavere tetthet. Dette er også tilsvarende for nordre del av Songdalen og deler av Søgne, særlig vestre del.

Urbanisering

- Gir kamp om å beholde/sikre arealer til og press på «salg/nedbygging/redusering» av eksisterende idrettsområder (eks. Kristiansand stadion, Søgne stadion mm.).
- Fører til nedbygging av areal benyttet til idrett, friluftsliv og rekreasjon (Ringknuden, Egsområdet, Hamrevann, Rossevanområdet - utbygging av E-39)

Idrettsanlegg

- Det er i dag en utfordring å sikre nok areal til nye større idrettsanlegg i regulerte områder sentralt eller i tettsteder i kommunen.
- Det er vanskelig å sikre fremtidig arealbehov til idrettsarenaer om behovet ikke er spesifisert i utgangspunktet. Større areal avsatt til idrett/idrettsparker hadde løst mye av dette og kan gi utviklingsmuligheter over tid.

Nærmiljøparker

- Nærmiljøanlegg (anlegg for egenorganisert bruk, som balløkker, bevegelsesanlegg mv) samles i tilknytning til skolene. Det er uklareheter om hvilke arealbehov de ulike formålene skole, idrettsanlegg og nærmiljøanlegg har behov for når det etableres flerbruksløsninger og hvor stor grad av flerbruk det skal være. Dette må avklares i utarbeidelse av arealdel til ny kommuneplan.

Friluftsliv

- Behov for utbedring og oppgradering av turløypenettet med hensyn til standard og manglende forbindelser.
- Det bevilges penger til merking og vedlikehold av turløypenettet i Gamle Kristiansand. Songdalen og Søgne mangler per i dag organiserte løypelag som kan bidra med merking og rydding av turløypenettet.
- Generelt stort press på markaområdene i alle tre kommunene.

4 Muligheter i nye Kristiansand

4.1 KOMMUNEN SOM PREMISSLEVERANDØR

Det er et godt mangfold av idrettsanlegg og tilgjengelige friluftsansaer i nye Kristiansand. Kommunen har et rikt idretts- og friluftsliv som må sikres, ivaretas og utvikles. Skal vi bli bedre, må vi prioritere virkemidler som styrker svakhetene, sikrer kvalitet i eksisterende anlegg og areal, samt sette fokus på en bevisst videreutvikling av tilbudene til befolkningen.

Nye Kristiansand skal være en kommune som gir gode tjenester til innbyggerne og samtidig være et bra sted for næringsliv og frivillige organisasjoner. Kommunen skal ha gode oppvekstvilkår for barn, utnytte park-, friluftsliv- og sentrumsområder på en god måte, bidra til et godt kulturliv og tilrettelegge for at livet er godt å leve. Deltakelse i idrett og friluftsliv er en vesentlig del av manges hverdag. Et mangfold av ansaer for fysisk aktivitet vil kunne stimulere til økt aktivitet, bedre trivsel og helse blant innbyggerne. Kommunen har alle forutsetninger for å videreutvikle innsatsen rettet mot tilrettelegging for frivilligheten og utviklingen av areal og anlegg for idrett og friluftsliv.

For kulturtilbudet i lokalområdene betyr kvalitet i byveksten først og fremst at bydelssentrene og boområdene inneholder gode og riktige ansaer for fysisk aktivitet. Fokus på befolknings- og byutvikling er nødvendig, slik at kommunen viderefører god dekningsgrad av de anleggstypene som er viktige for de store idrettsgrenene hvor antallet barn og unge er høyt. Det må planlegges og utvikles aldersvennlige ansaer og møteplasser for daglig aktivitet i rimelig nærhet fra der folk bor. Tilrettelegging for levende sentra, mangfoldige, tilhørighetsskapende bo- og nærmiljø med opplevelsestilbud og tjenestetilbud i form av gode friluftsansaer, nærmiljø- og idrettsanlegg, vil bidra til bedre livskvalitet og tilhørighet for alle.

Kommunen er vertskap for idrettens organisasjonssystemer; idrettsråd, særkretser og krets nivå, samt Olympiatoppen Sør. I tillegg er det et bredt utvalg av utdannings- og kompetanseinstitusjoner i idretten; KKG, Akademiet og UiA. Samlet utgjør dette betydelige ressurser og fagkunnskap. Kunnskapsinstitusjonene er sentrale samarbeidspartnere for idretten i utviklingen av helhetstilbudet rundt breddeidrett og toppidrett.

Tiltakende urbanisering gir økt press på kommunens areal, anlegg og ressurser. Helhetlig arealplanlegging må sikres, og man må ta høyde for en større befolkningsmengde og ulike aldersgrupper. Gode arealer til offentlig tjenesteyting i sentrum og sentrumsnære områder må sikres og utvikles. Til grunn for arealforvaltningen ligger gjeldende arealdeler i de tre respektive kommuners kommuneplaner. De er gjeldende for arealforvaltningen inntil ny felles arealdel er utarbeidet.

Nye arealbehov til idrettsanlegg er krevende eller umulig å innpasse i allerede tettbygde strøk og bør tidlig innpasses i planarbeidet. Fremtidige løsninger kan være å plassere flere ulike idrettsansaer på et sted/felles bygningsmasse som gir tilbud til flere aldersgrupper og aktiviteter på samme sted.

Bærekraftsprinsippet skal ligge til grunn for utviklingen av Kristiansand. Et økonomisk bærekraftig samfunn skaper verdier og utvikling i lokalsamfunnet som over tid opprettholder et godt velferds- og tjenestetilbud tilpasset utfordringsbildet. Et sosialt bærekraftig samfunn gir innbyggerne lik tilgang til sysselsetting, kultur, egnede boliger og gode bomiljø, utdanning, sikkerhet og deltagelse i samfunnet. Ved god planlegging av gode idretts- og friluftsansaer, bygger man opp under gode levekår og et bærekraftig samfunn.

5 Visjon, mål og strategier

VERDENS SPREKESTE BY!

OVERORDNET MÅL:

Idretts- og friluftstilbud med kvalitet og variasjon, skal bidra til at befolkningen blir mer aktive, får gode opplevelser, bedre helse, trivsel og livskvalitet.

MÅLGRUPPE:

Alle – med særlig fokus på barn og unge i alderen 6–19 år.

FOKUSOMRÅDER

- Attraktive idrett-, friluft- og naturarenaer
- Økt aktivitet og deltakelse
- Gode rammevilkår for idrett- og friluftsliv
- Arealutvikling

5.1 ATTRAKTIVE IDRETTS-, FRILUFTS- OG NATURARENAER

	MÅL – SLIK VIL VI HA DET	STRATEGI – SLIK GJØR VI DET
1	Kristiansand kommune er et kraftsenter for idrett og friluftsliv, og er i en ledende posisjon på anleggsdekning blant storbyene.	• Samarbeidet med de andre ASSS-kommunene innen idrettsfeltet videreføres. • Helhetlig samfunnsutvikling skal ivareta behovet for fysisk aktivitet i befolkningen. • Behovsanalyser skal ligge til grunn for rehabilitering, kvalitetssikring og videreutvikling av idrettsanlegg. • Interkommunale eller regionale løsninger vurderes særskilt. • Tydeliggjøre rollene til henholdsvis kommunen (planlegge/bygge/drifte anlegg) og frivilligheten/private (organisere og gjennomføre aktiviteter).
2	Kristiansand har god tilgang til varierte natur- og friluftsområder i alle bydeler.	• Arealer med god kvalitet for friluftsliv og rekreasjon i nærmiljøet, strandsone og i marka sikres. • Korridorer fra boligområder til friluftsområder sikres og tilrettelegges. • Turløypenettet med fokus på gode adkomster til marka og rundløyper videreutvikles.
3	«Bydelssentre» har attraktive arenaer for fysisk aktivitet som inkluderer og gir et tilbud til flere aldersgrupper.	• Nye anlegg/aktivitetsareal i «bydelssentre» skal gi et bredt tilbud til flere aldersgrupper, være sentralt beliggende og inneha sosialt areal som er åpent for sosial aktivitet (treffsted) i tilknytning til idretts- og spesialhaller.
4	Kristiansand har gode nærmiljø som stimulerer til fysisk aktivitet, tilhørighet, mestring og økt livskvalitet.	• Idrettsanlegg med stort brukspotensial skal imøtekomme barn og unges aktivitetsprofil og aktuelle trender prioriteres i lokalmiljøene. • Idrettshaller/fotballbaner/nærmiljøanlegg samordnes i størst mulig grad med etablering av nye skoler i lokalmiljøene. • Sosialt areal vektlegges ved nyetableringer av idrettsanlegg i lokalmiljøene.

5.2 ØKT AKTIVITET OG DELTAKELSE

	MÅL – SLIK VIL VI HA DET	STRATEGI – SLIK GJØR VI DET
1	Alle barn og unge har mulighet til å delta i organisert idrett.	• Kostnader ved bruk av anlegg bør være gratis eller så lave som mulig. • Organisert idrett for barn og unge, samt toppidrett, prioriteres i bruk av idrettsanleggene. • BUA som utlånssentral for idretts- og aktivitetsutstyr videreutvikles og gjøres mer kjent. • «Idrettens Storbyprosjekt» videreutvikles. • Nyskapende anlegg som imøtekommer barn- og ungdoms aktivitetsbehov vurderes særskilt ved etableringer av nye anlegg.
2	Kristiansand har et mangfold av attraktive arenaer for fysisk aktivitet og idrett som bidrar til stolthet, økt aktivitet og valgmulighet i befolkningen.	• Nye idrettsanlegg skal bidra til å styrke idretts- og aktivitetsmangfold i kommunen. • Anlegg etableres med kvalitet og med universell utforming så langt det er mulig. • Nyskapende arenaer for idrett og uorganisert aktivitet i urbane strøk tilrettelegges for bruk av flere aldersgrupper. • Aktivitetsfremmende prosjekter forankret i idretts- og friluftsansasjoner støttes. • Tilgang til attraktive frilufts- og rekreasjonsområder og anlegg for fysisk aktivitet i tettsted/bydelssentre sikres. • Områder med levekårsutfordringer vurderes særskilt ved etablering av nye arenaer for fysisk aktivitet. • Informasjon om areal, anlegg og aktivitet styrkes.
3	Toppidretten har gode utviklingsmuligheter i Kristiansand.	• Bystyrets flertallsmerknader til Strategi for toppidrett (2017) følges opp. • Idrettsanlegg er sentrale arenaer for breddeaktivitet og talentutvikling. • Toppidrettsforum videreføres. • Mulighetsstudiet for Gimleområdet videreføres for å støtte opp under, og styrke kompetansemiljøene og utviklingen av toppidretten.

5.3 GODE RAMMEVILKÅR FOR IDRETTS- OG FRILUFTSLIV

	MÅL – SLIK VIL VI HA DET	STRATEGI – SLIK GJØR VI DET
1	Idretts- og friluftsansjasjoner har gode rammevilkår som stimulerer til økt frivillig innsats.	• Frivilligheten møter kommunale ordninger som er oversiktlige, forutsigbare og som stimulerer til deltakelse og økt involvering. • Idretten anerkjennes og sikres sin rett til å bevare sin egenart. • Klubber som har kapasitet oppfordres til å delta i prosjekt rettet mot særlige grupper/ tiltak/partnerskap • Etablere løypelag i alle bydeler. • Videreføre økonomisk støtte til idrettsrådet.
2	Kristiansand er en attraktiv by for store idrettsarrangement.	• Kommunen bistår og tilrettelegger ved store idrettsarrangement. • Kommunen har idrettsanlegg med gode kvaliteter som tilfredsstiller idrettens krav for gjennomføring av store arrangement.
3	Kommunen er en god samarbeidspartner for idrettens organer, utdanningsinstitusjoner, friluftsansjasjoner og løypelag.	• Kommunen skal støtte opp om og ha god og tett dialog med idrettens ulike organisasjonsledd, klubber, utdanningsinstitusjoner og friluftsansjasjoner. • Ny samarbeidsavtale mellom kommune og idrettsråd iverksettes. • Kartgrunnlag med arenaer for fysisk aktivitet digitaliseres. • Digitale flater videreutvikles som samhandlingsarena. • Idrettens serviceteam etableres som kontaktpunkt opp mot idretten.
4	Kristiansand har god kompetanse på statlige spillemidler og støtter opp under frivilligheten i klubber/organisjasjoner ved bygging av private anlegg.	• Spillemiddelsøknader for private idrettsanlegg fra klubber/organisjasjoner prioriteres fremfor de kommunale prosjektene. • Anleggene sikres god kvalitet ved å benytte føringer fra KUD når anlegg renoveres eller bygges.

5.4 AREALUTVIKLING

	MÅL – SLIK VIL VI HA DET	STRATEGI – SLIK GJØR VI DET
1	Befolkningen har god tilgang til idretts-, nærmiljø- og friluftsansaler	• Nedbygging av eksisterende idrettsareal/ anlegg bør unngås. • Langsiktig arealplanlegging må ivareta tilstrekkelig areal til idrett, nærmiljøanlegg og friluftsliv både i lokalområdene og i sentrumsnære områder. • Større publikumsarenaer for idrett plasseres strategisk i kommunen i nærheten av kollektivtraseer eller i tettsteder/ sentrumsområder. • Nye anlegg for fysisk aktivitet planlegges med god tilkomst via sikre gang- og sykkelveier. • Universell utforming av areal og anlegg legges til grunn i den grad det er mulig.

© Svein Tybakken

6 Handlingsprogram for anlegg

6.1 PRIORITERT SØKNADSLISTE FOR ORDINÆRE ANLEGG; IDRETT, FRILUFTSLIV OG REHABILITERING 2020–2023 (innenfor rammen)

K= kommunale midler P= private midler

PRI NR.	ANLEGGSTYPE	ANLEGG ENHETS. NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SPILLE- MIDLER: INNTIL 1/3 AV GODKJENT KOSTNAD ELLER SÆRSKILT SATS	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS- UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTINGER TIL OG MED 2019		2020		2021		2022		2023	
							K	P	K	P	K	P	K	P	K	P
1	Søgne E39 kunstgressbane	18 885	Tangvall	3 030	1 000											
2	Via Ferrata	72 859	Tangvall	698	268			430								
3	Skytebane 100 m	73 164	Årdalen	1 637	628		200	809								
4	Skytebane 200 m	73 165	Årdalen	1 705	653		200	852								
5	Skytterklubbhus	73 149	Årdalen	3 704	1 420		400	1 885								
6	Skyteanlegg tiltak	47 524	Hågenmyr skytebane 200m	830	318			830								
7	Orienteringskart	16 329	Bymarka	320	123					320						
8	Orienteringskart	19 744	Vestheiene	376	144					376						
9	Sprintkart	75 090	Hellemyr	126	48					126						
10	Hoved turløype	75 170	Strai	830	415			207		208						
11	Utvildelse kajakk-hus	25 309	Åros	515	197					318						
12	Skifte dekke 11'er bane*	24 723	Sørlandshallen	x	x	Inn-arbeidet			x							
13	Garderobes*	63 898	Vågsbygd idrettsplass	6 635	1 150	Inn-arbeidet		6 635								
14	Klubblokaler*	63 897	Vågsbygd idrettsplass	5 562	1 725	Inn-arbeidet		5 562								
15	Lager*	51 154	Vågsbygd idrettsplass	1 097	421	Inn-arbeidet		1 097								

PRI NR.	ANLEGGSTYPE	ANLEGGSENHETS. NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SPILLE- MIDLER: 1/3 AV GODKJENT KOSTNAD ELLER SÆRSKILT SATS	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS- UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTERINGER TIL OG MED 2019		2020		2021		2022		2023	
							K	P	K	P	K	P	K	P	K	P
16	Skifte kunstgress- dekke	37 837	Hellemyr	3 172	1 150	Inn- arbeid	3 172									
17	Skifte kunstgress- dekke	69 051	Kongsgård- banen, Lund	2 585	991	Inn- arbeid	2 585									
18	Skifte kunstgress- dekke	21 657	Color banen Flekkerøy	2 591	993	Inn- arbeid	2 591									
19	Kjøp bane, Spb Sør-Arena	63 626	Lund	7 900	2 875	Inn- arbeid	7 900									
20	Kjøp garderobes- Spb Sør-Arena	51 155	Lund	12 960	1 150	Inn- arbeid	12 960									
21	Kjøp undervarne Spb. Sør- Arena	63 626	Lund	2 100	805	Inn- arbeid	2 100									
22	Skifte kunstgress- dekke	28 642	Karuss, Vågsbygd	2 726	1 045	Inn- arbeid	2 726									
23	Sosialt rom basketball	60 556	Lunde	1 995	460	Inn- arbeid	1 995									
24	Basketball	60 556	Lunde	34 631	6 325	Inn- arbeid	34 631									
25	Idrettshall	10 656	Tveit	33 091	10 350	Inn- arbeid	33 091									
26	Idrettshall 2	59 938	Sukkevaan	37 400	10 350	Inn- arbeid	37 400									
27	Kunstgressbane 11'er m/lys	43 100	Hortemo	7 669	2 939	Inn- arbeid	7 669									
28	Rundløpbane, kast og hoppefelt	43 010	Hortemo	4 329	1 610	Inn- arbeid	4 329									
29	7'er kunstgress- bane m/lys	29 880	Finsland	6 274	1 150	Inn- arbeid	6 274									
30	Tennisbane m/lys	73 675	Finsland	1 843	706	Inn- arbeid	1 843									
31	Idrettshall	74 386	Kringsjø	81 384	12 880		50 000		31 384							
32	Rehabilitering Gimlehallen	4311	Lund	45 224	17 250	Inn- arbeid	x				2 000		1 000		1 000	

PRI NR.	ANLEGGSTYPE	ANLEGG ENHETS NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SPILLE- MIDLER: INNTIL 1/3 AV GODKJENT KOSTNAD ELLER SÆRSKILT SATS	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS- UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTINGER TIL OG MED 2019			2020		2021		2022		2023	
							K	P		K	P	K	P	K	P	K	P
33	Rehabilitering Turnhallen Gimle	65 052	Lund	22 275	8 539	Inn- arbeidet	x							x			
34	11'er kunstgress- bane*	75 940	Kringsjå	12 937	3 105	150			10 000			2 937					
35	Delanlegg friidrett*	75 941	Kringsjå	3 887	1 150	x			2 500			1 387					
36	Rehabilitering 7'er fotballbane*	17 363	Solsletta	2 400	230	Inn- arbeidet	2 400										
37	7'er fotballbane m/lys	75 200	Mosby	4 950	805	50			4 950								
38	Delanlegg friidrett	75 201	Mosby	1 623	622				1 623								
39	Skifte dekke Modenabanen		Flekkerøy	Ikke kostnads- beregnet	1 000	Inn- arbeidet	3 700		1 200								
40	Skifte fra gress til kunstgress 11'er fotballbane m/lys		Solsletta, Tveit	12 000	3 000		12 000										
41	Lysløype*	75 295	Nodelandsheia		2 500		3 000	x									
42	Friidrettsstadion Oppgradering, utstyr		Kristiansand stadion	2 000	Etter nærmere vurdering	Inn- arbeidet			2 000								
43	Rehab 11'er kunst- gressbane*		Søgne stadion	x	1 150	Inn- arbeidet			x								
44	Rehab 7'er kunst- gressbane*		Langenes	Ikke kostnads- beregnet	460	Inn- arbeidet			1 350								
45	Søgne stadion flvt- ting: reetablering*		Tangvall	x	5 060				x								
46	Orienteringskart		Lohneheia	102	39								63				
47	Idrettshall *		Tangvall	x	11 500				x			x					
48	Basishall turn*		Tangvall	x	10 350				x			x					
49	Klubbhus fotball*		Tangvall	x	1 150				x			x					
50	11'er kunstgress- bane m/lys		Kongsgård, bane 2	12 000	2 700	150	x	x				1 000					

PRI NR.	ANLEGGSTYPE	ANLEGGSS ENHETS. NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SPILLE- MIDLER: INNTIL 1/3 AV GODKJENT KOSTNAD ELLER SÆRSKILT SATS	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS- UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTERINGER TIL OG MED 2019		2020		2021		2022		2023	
							K	P	K	P	K	P	K	P	K	P
51	Orienteringskart		Toftelands-heia	127	48									79		
52	Fotballhall, isolert kaldhall		Hortemo	Uavklart	3 500		5 000				15 000	x				
53	Fotballhall 9'er* 56 x 76m kaldhall		Tangvall v/E39	Uavklart	6 500						3 000 tilskudd	x				
54	Idrettshall		Wilds Minne	Ikke kostnads- beregnet	10 000								x			x
55	Idrettshall		Vollan	Ikke kostnads- beregnet	10 000								x			x
56	Nye idrettsanlegg		Gimle	Uavklart											5 000	

MERKNADER TIL SØKNADENE:

Søknad nr. 1: Søgne E39 kunstgressbane: Har mottatt en delutbetaling av spillemidler.

Søknad nr.12: Skifte dekke Sørlandshallen: Sørlandshallen Eiendom finansierer skifte av dekke.

Søknad nr.13,14 og 15: Vågsbygd idrettsplass: Privat finansiering og bygging, kommunen drifter/eier anlegget.

Søknad nr.32 og 33: Rehabilitering Gimlehallen og Turnhallen. Pågående arbeid. Avventer vedtak om større rehabilitering/alternativt riving. Tidligere benyttet kr 7 mill av statlige rehabiliteringsmidler (2017/18).

Søknad nr.34 og 35: Kringsjå, 11'er kunstgressbane og delanlegg friidrett: Anleggene er del av tidligere bevilgning for Solsetta (søknad nr.40).

Søknad nr.36: 7'er bane Solsetta: Anlegget er del av tidligere bevilgning for Solsetta (søknad nr.40).

Søknad nr.37 og 38: Mosby: Anlegget er del av større bevilgning samordnet med skoleutbygging.

Søknad nr.41: Lysløype Nodelandsheia: Anlegget er finansiert med ca. 75% av beregnet kostnad. Har ikke vært ute på anbud enda.

Søknad nr.43 og 44: Rehab banedekker Søgne: Ikke kostnadsberegnet og ikke fullfinansiert.

Søknad nr.45, 47, 48 og 49: Flytting Søgne stadion samt etablering av idrettshall, basishall og klubbhus: Nyetablering av friidrett- og fotballbane (naturgressbane, 6 løpebaner og kast, tribuner, flomlys, tidtaker bod, sandvolleyballbaner). (Muligens kan klubbhus med garderobesett og lager. I vedtak av 18.12.19 ble det bestemt at det skal utredes frivillig samarbeid om drift og bygging.

Søknad nr.52: Kaldhall fotball Hortemo: Kaldhall; minstemål er 30 x 50m. Fotballhallen må være isolert hvis det skal søkes spillemidler. Hallen må da ha min.12 grader og må tilfredsstille kravene i TEK17 kap.14. I tillegg tilkommer krav om sikkerhetssoner, 2 garderobesett og lager. I vedtak av 18.12.19 ble det bestemt at det skal utredes frivillig samarbeid om drift og bygging.

Søknad nr.53: Fotballhall Søgne: Det er avsatt kr 3 mill i tilskudd til hallen. Realisering avhengig av tomt, mer kommunale midler og/eller private investeringsmidler. Kaldhall vil ha samme krav som for fotballhall på Hortemo hvis man skal søke spillemidler. I vedtak av 18.12.19 ble det bestemt at det skal utredes frivillig samarbeid om drift og bygging. Kommunestyret i Søgne kommune vedtok følgende i møte 13.12.18: «Det skal legges til rette for at Søgne fotballklubb kan bygge ny innendørs fotballhall. Videre skal det legges videre med å legge til rette for svømmehall samt ishall»

Søknad nr.55: Idrettsanlegg Gimle: Oppfølging av mulighetsstudie Gimle. Avsetning til nye idrettsanlegg.

PRI NR.	NÆRMILJØ-ANLEGG	ANLEGGSENHETS NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SØKNADS-BELØP SPILLE-MIDLER	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS-UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTERINGER TIL OG MED 2019		2020		2021		2022		2023		SPESIFIKASJONER
							K	P	K	P	K	P	K	P	K	P	
14	Nedre Slettheia skoles flerbruks-anlegg for ballspill	59 555	Slettheia	900	450	2	450										2018
15	Solholmen flerbruksløkke asfalt, lysanlegg	44 961	Solholmen	204	102		102										2018
16	Øvre Slettheia skoles flerbruks-område for tram-poliner og turn	73 361	Slettheia	574	287	2	287										2018
17	Grågåsvaien kunstgressløkke	4960	Vågsbygd	524	256	5		268									Ny 2019
18	Randesund golfbane	74 392	Randesund	621	300			321									Ny 2019
19	Knarestand elvesti	75 139	Tveit	274	137	1		137									Ny 2019
20	Kokleheia kunstgressløkke	56 020	Lund	428	214	2		214									Ny 2019
21	Prestebekken turvei	75 141	Lund	1 099	300	1		799									Ny 2019
22	Kunstgressbane (2 stk. 5'er baner m/lys)	75 210	Nygård skole	2 300	600		1 700										Ny 2019
23	Pumtrackbane m/lys	75 255	Nygård skole	1 200	600		600										Ny 2019
24	Tursti	75 294	Svartjønnheia-Gratjønn	2 025	300		2 025										Ny 2019
25	Streetbasket og basketball	75 256	Nygård skole	380	190		190										Ny 2019
26	Solbergveien skoleområde	75 126	Eg	625	312	1	313										Ny 2019
27	Karl Johans Minne skoles flerbruks-bane for ballspill	73 398	Karl Johans Minne	322	161	2	161										Ny 2019
28	Rehab ballbinge	9542	Åros barne-hage	200	100		100										Ny 2019

PRI NR.	NÆRMILJØ- ANLEGG	ANLEGG'S ENHETS. NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SØKNADS- BELØP SPILLE- MIDLER	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS- UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTERINGER TIL OG MED 2019		2020		2021		2022		2023		SPESI- FIKASJONER	
							K	P	K	P	K	P	K	P	K	P		
29	Karl Johans Minne skoles skateanlegg, rehab	68 246	Karl Johans Minne	102	51	2	51											Ny 2019
30	Karl Johans Minne skoles bane for basketball	7942	Karl Johans Minne	356	178	2	178											Ny 2019
31	Karl Johans Minne flerbruksområde for bordtennis og ballspill	75 100	Karl Johans Minne	130	65	2	65											Ny 2019
32	Flerbruksområde for rulleaktivitet/ brett	75 264	Langenes skole	400	200		200											Ny 2019
33	Flerbruksområde turn	75 265	Langenes skole	400	200		200											Ny 2019
34	Basketballbane	75 266	Langenes skole	100	50		50											Ny 2019
35	Fagerholt skoles anlegg for bevegel- se del 1	73 597	Fagerholt	620	300	2	320											Ny 2019
36	Fagerholt skoles anlegg for bevegel- se del 2	73 632	Fagerholt	500	250	2	250											Ny 2019
37	Klatretauanlegg	75 267	Langenes skole	160	80		80											Ny 2019
38	Flekkerøy skoles kunstgressbane, rehab. med lys	30 329	Flekkerøy skole	1 200	600	2	600											Ny 2019
39	Slettheia skoles flerbruksområde for turn og tram- poline	75 103	Nedre Slett- heia skole	300	150	2	150											Ny 2019
40	Haumyrheia skoles flerbruksområde for turn og tram- poline	75 101	Haumyrheia skole	600	300	2	300											Ny 2019

PRI NR.	NÆRMILJØ-ANLEGG	ANLEGGSENHETS-NR.	STED	TOTAL KOSTNAD I 1000 KR.	SØKNADS-BELØP SPILLE-MIDLER	ANTATTE ÅRLIGE DRIFTS-UTGIFTER	TIDLIGERE INVESTERINGER TIL OG MED 2019		2020		2021		2022		2023		SPESIFIKASJONER
							K	P	K	P	K	P	K	P	K	P	
41	Haumyrheia skoles skateanlegg, rehab.	49 585	Haumyrheia skole	300	150	2	150										Ny 2019
42	Haumyrheia skoles håndballbinge m/lys	62 731	Haumyrheia skole	800	400	2	400										Ny 2019
43	Haumyrheia skoles flerbruksbane for basketball m/lys	75 102	Haumyrheia skole	500	250	2	250										Ny 2019
44	Haumyrheia skoles flerbruksbane for ballspill	75 155	Haumyrheia skole	800	400	2	400										Ny 2019

6.3 LANGSIKTIGE UPRIORITERTE ANLEGSBEHOV IDRETTSANLEGG (utenfor rammen 2020–2030)

ANLEGGSKATEGORI	STED	DIMENSJONERING	EIER/ UTBYGGER	ANSLÅTT CA. KOSTNAD	MAKS. SPILLEMIDLER - INNTIL 1/3, ELLER INNTIL FASTE MAKSIMAL- SATSER	ANTATTE DRIFTSUTGIFTER
Rehabilitering tennisbane	Solsletta - Tveit	Tennisbane	K	150	50	Innarbeidet
Sandvolleyballbane	Solsletta - Tveit	Sandvolleyballbane	K			
Idrettshall Ansgarskolen	Hånes		P		10 000	
Rehabilitering kunstgress- dekke	Solvika, Hånes	11'er Kunstgressbane	K	5 500	1 000	Innarbeidet
Rehabilitering/utvidelse squashhall	Søm	Rehabilitering/utvidelse	P			
Tennishall	Sukke vann	For 1 bane	P		3 000	
Fotballhall	Sukke vann	1 bane	P		3 500 – 5 000	
Idrettshall	Benestad	Idrettshall 25 x 45 m	K		10 000	1 471
Fotballbane	Benestad	11'er Kunstgressbane	K	12 000	2 800	150
Fotballbaner	Benestad	4 stk. 7'er kunstgressbaner (50 x 70m)	K/P		Inntil 1 200 pr. bane	60 pr. bane
Fotballbane	Lauvåsen	11'er Kunstgressbane	K	12 000	2 800	150
Idrettshall	Lauvåsen	Idrettshall 25 x 45 m	K		10 000	1 471
Svømmehall - treningsbasseng	Bydel Øst	25 x 12,5m meter	K		16 500	
Idrettshaller	Hamrevann	Idrettshaller 25 x 45 m	K		10 000 pr. hall	1 470 pr. hall
Flere fotballbaner	Hamrevann	Etter vurdering	K		Etter kvalitet og størrelse	
7'er bane i første delfelt	Hamrevann	7'er bane (40 x 60m) m/lys	K/P		1 000	
Motorsportløype Enduro	Skibåsen	Areal må reguleres		700	0	
Delanlegg friidrett	Justvik	Delanlegg friidrett	K		1 200	50
Elgskyttebane	Farvannet	Elg skyte bane	P			
Treningsfelt golf	Bjåvann golfbane	6-hullsbane golf øvingsfelt	P			
Rehabilitering/skifte/utvide kunstgressdekke	Justvik	11'er kunstgressbane	K	3 000	1 000	Innarbeidet
3'er kunstgressbaner	Justvik	3'er kunstgress	K			
Ulike anlegg: basishall turn, 11'er fotballbane, skatehall, sandvolleyballhall, idrettshall mm.	Gimle	I tråd med oppfølging av mulighetsstudiet for Gimleområdet – Strategi for toppidrett	K			

ANLEGGSKATEGORI	STED	DIMENSJONERING	EIER/ UTBYGGER	ANSLÅTT CA. KOSTNAD	MAKS. SPILLEMIDLER - INNTIL 1/3, ELLER INNTIL FASTE MAKSIMAL- SATSER	ANTATTE DRIFTSUTGIFTER
Utskiftning vanningsanlegg	Kristiansand Stadion	Utskiftning vanningsanlegg	K	250	Etter nærmere vurdering	Innarbeidet
Skifte lys	Kristiansand Stadion		K	1 200	300	
Nytt garderobebygg, lager mm.	Kristiansand Stadion	Nytt garderobebygg, lager mm.	K	20 000	x	
Tennishall	Kristiansand Stadion		P	x		
Paddletennisbane	Kristiansand Stadion		P			
Rehab/skifte kunstgress-dekker	Kristiansand Stadion	11'er bane + 7'er bane	K	7 200	1 500	Innarbeidet
Rehabilitering kajakkanlegg	Nodeviga	Ev. flytte anlegget	P			
Buldreanlegg	Grim/Odderøya?	Del av større klatreanlegg	P	2 900	?	
Tennisbaner	Hellemyr	Tennisbaner	K		250 pr. bane	50
Rehabilitering/oppgradering av eksisterende idrettsområde	Torridal	Fotballhall, tennisbane, delanlegg friidrett, kunstgressbane, rulleskøyte, crossfit, skateanlegg, lagerbygg, omlegging gress til kunstgress mm.	P		Min. 1 000 000	
Revidering o-kart	Øvre Torridal		P/K	294	98	
Tennisbaner	Karuss	Tennisbaner	K		250 pr. bane	50
Lager med tribune mm.	Karuss	Lager med tribune med mer til "Karuss 2"	P			
Omlegging til kunstgress m/lys	Kirkebanen	7'er kunstgressbane	K/P		700	50
Delanlegg friidrett	Kirkebanen	Delanlegg friidrett; kast, hopp og løp	K/P		900	?
Fotballbane	Bråvann	7'er Kunstgressbane	K/P		1 000	70
Basishall turn/Turnanlegg	Vågsbygd				4 000 - 10 000	
Utvidelse og omlegging av 7'er til 11'er bane	Torkelsmyra	11'er kunstgressbane m/lys	K/P	10 000	2 700	50
Garderobebygg til 11'er bane	Torkelsmyra	Garderobebygg	K		500	
Delanlegg friidrett	Torkelsmyra	Delanlegg friidrett	K		900	
Svømmehall - treningsbasseng	Bydel Vest	25 x 12,5 m meter	K		16 500	
7'er kunstgressbane m/lys	Flekkerøy	7'er kunstgressbane, 50 x70 m spilleflate	P		1 500	60
Flerbruksidrett	Flekkerøy idrettsanlegg	Innendørs fotballbane, helsestudio, garderober, klubblokal, VIP-rom, m.m.	P			

ANLEGGSKATEGORI	STED	DIMENSJONERING	EIER/ UTBYGGER	ANSLÅTT CA. KOSTNAD	MAKS. SPILLEMIDLER - INNTIL 1/3, ELLER INNTIL FASTE MAKSIMAL- SATSER	ANTATTE DRIFTSUTGIFTER
Turkart	Ikke stedsplassert		P			
Ishall nr.2	Ikke stedsplassert	Spilleflate 30 x 60 m, 3 garderoberett mm.	K		15 500	
Orienteringskart	Ikke stedsplassert	Flere anlegg fordelt i hele kommunen	P			Følger orienterings- kretsens kartplan
Ridehall	Ikke stedsplassert	20 x 60 m	P	7 000	1 500	Privat drift
Cricketbane	Ikke stedsplassert		K		Særskilt vurdering av KUD	
Videreutvikling ski-anlegg. Interkommunalt	Sandriphelia. Fridspark	8/12 del er Kr.Sands del - øker til 10/12.	K			
Rehabilitering 7' er og 11'er kunstgressbaner etter behov	Hele kommunen	7' er og 11'er baner; behov for systematisk utskifting av kunstgressdekker over tid.	K	Inntil 5 500 per bane	Inntil 1 000 per bane	
Rehabilitering eldre idretts- haller. Eks. Vågsbygdhallen, Håneshallen, Badminton- hallen med flere.	Hele kommunen	Rehabilitering inkludert brannsikring/ universell utforming/lys mm.	K			
Omlegging til LED-lys idrettshaller	Hele kommunen		K			
Ishall	Søgne	Vurderes jfr. kommunestyrevedtak	K		15 500	
Turkart	Ny Hellelund		P	172		
Delanlegg friidrett	Finsland	Del 2; sprintbaner, kule- og spyd, lengde, høyde mm. + kantavslutninger	K	5 700	1 300	
Klubbus, tribune, rundløype	Finsland	Del 3, + utvidelse parkering/adkomst	P/K	10 400	3 500	
Skøyteareal	Finsland					
Garderober	Finsland		K			
Rehab/oppgradering hoppanlegg	Finsland		K			
Orienteringskart	Finsland		P			
Utendørs Skatebane	Hortemo	Varig materiale, tomt avsatt Hortemo	P/K			
Svømmehall - treningsbasseng	Ikke stedsplassert. Søgne/Songdalen	25 x 12,5 m meter	K		16 500	

6.4 LANGSIKTIGE UPRIORITERTE ANLEGG/SBEHOV NÆRMILJØ- OG FRILUFTSANLEGG (utenfor rammen, 2020 – 2030)

Kun nærmiljøanlegg med kostnadsramme over kr 600 000 er omfattet av vilkåret om omtale i kommunal plan.

NÆRMILJØANLEGG	STED	SØKER	TOTAL KOSTNAD	FORVENTEDE SPILLEMIDLER	DRIFTSUTGIFTER
Tuftepark/Parkour-park, egenvektstrening m/lys	Ikke avklart, mulig lok. = Sentrum/Lund/Hamresanden?	P	700	350	10
Tømmeråsen/Rabberstien kunstgressløkke m/lys	Tømmeråsen 4 v/Tømmerstø vel	P	600	300	3
Mosby skole anlegg for bevegelse 1	Mosby skole	K	600	300	10
Mosby skole anlegg for bevegelse 2	Mosby skole	K	600	300	10
Bydelspark Vågsbygd, akebakke gress m/lys	Kirkebanen/ Vågsbygd skole	K	500	250	5
Nærmiljøkart ved skolene	Hele kommunen	P	600	300	10
Sødal terr. 5'er bane. Oppgradering av eksist. løkke	Sødal Terrasse	K	600	300	5
Solvika Flerbruksbane	Solvika	K	900	440	20
Hoppbakke; rekrutteringsbakke K12? m/lys	Klappane	P	800	400	10
Div. nærmiljøanlegg ved alle skolene i kommunen	Hele kommunen	K	600 pr. anl.	300 pr. anl.	10 pr. anl.
Frisbeegolf	Bergstøl, Songdalen	K	600	300	5
Skifte kunstgress 5'er bane	Tunballen skole, Songdalen	K	x	300	innarbeidet
Isbane; min.900m2	Nodeland sentrum, Songdalen	K	x	Inntil 1 200	
BMX løype	Songdalen	K			
Flerbruksområde for ballspill	Søgne, Nygård skole	K	272	136	
Isbane m/lys	Søgne sentrum	K	3 000	1 200 (min. 900 m²)	

FRILUFTSANLEGG (ORDINÆRE ANLEGG)	STED	SØKER	TOTAL KOSTNAD	FORVENTEDE SPILLEMIDLER	DRIFTSUTGIFTER
Utvidelse flerbruksløype	Kongsgårdjordene	P/K	Ikke kostnads-beregnet		
Postveien og vestlandske hovedvei	Gjennomgående i kommunen	K	300	150	10
Diverse tiltak iht. flerbruksplan for Jegersberg - Infotavler - Utbedring diverse turveier (Øvrige tiltak er ikke spillemiddelberettiget)	Jegersberg - Skråstadheia	K	1 200	600	
Turvei – postveien Tveit	Tveit, Skådane/ Foss	K	500	150	40
Utbedring av turløype Vågsbygd - Songdalen	Tyskerstien i Vågsbygd – Rossevangen - Songdalen	K	3 000	700	30

FRILUFTSANLEGG (ORDINÆRE ANLEGG)	STED	SØKER	TOTAL KOSTNAD	FORVENTEDE SPILLEMIDLER	DRIFTSUTGIFTER
Turløype Bymarka	Bymarka-Sentrum	K	2 100	700	50
Turløype Baneheia	Baneheia (Ravnedalen - Lysløypa)	K	1 200	400	10
Stupetårn (1-3-5-7,5 og 10-meter), flere trinn	Bertes	K	4 500	700	30
Turløype Sukkevann	Rundløype rundt Sukkevann	K	2 100	700	30
Hovedturløypa Kjerrane	Kjerrane og nordover – Utbedre sommerløype der det foreligger avtale	K	2 100	700	30
Turvei Møvig fort	Miltærveien Møvig fort – Møvigknatten	K	600	200	10
Flerbruksløype -HC adkomst fra klubbhus til løypa (trinn 1) -Utvidelse av løypekapasitet (trinn 2)	Kongsgårdjordene	K	455 1 190	150 400	45
Bro til Daudmannsholmen	Flekkerøy	P	Ikke kostnads- beregnet	500	
Kyststi. vist i kommuneplanen	Gjennomgående i kommunen, stykkevis opparbeiding	K	Ikke kostnads- beregnet		
Lysløype oppgradering	Finsland	P	Ikke kostnads- beregnet		
Gapahuger	Bergstøl, Songdalen	K	Ikke kostnads- beregnet		
Rundløype pigging	Bergstøl, Songdalen	K	Ikke kostnads- beregnet		
Bro over bekken	Hellersvann rundt, Songdalen	K	Ikke kostnads- beregnet		
Restaurering, historisk merking og info Tyskerstien	Songdalen	K	Ikke kostnads- beregnet		
Skilttavle	Roseland	K	Ikke kostnads- beregnet		
Kyststi	Kristiansand–Mandal	K	Ikke kostnads- beregnet		

7 Vedlegg

A. BAKGRUNNSINFORMASJON OM IDRETT OG FRILUFTSLIV I KOMMUNEN

Idrettsbevegelsen

Idretten bidrar til god folkehelse, deltagelse og inkludering. Frivilligheten er grunnpilaren i dagens idrettsorganisering. For å bevare, styrke og bygge opp om en sterk og trygg frivillighet i idretten, er det vesentlig at kommunen er forutsigbar i sine rammevilkår og er en god samarbeidspartner.

Studentidretten

Studentidretten lokalt, har 7–8 prosent av studentene engasjert i studentidretten. Det er en klar målsetting om å komme opp på dagens landsgjennomsnitt som er ca. 12,5 prosent. Sentralt er det ambisjon om å øke opp til 20 prosent deltagelse.

Bedriftsidretten

Det er viktig at bedriftsidretten ivaretas for å opprettholde et godt tilbud til mange voksne utøvere. Bedriftsidretten står bak et utall antall idrettsgrener/aktiviteter hvorav ikke alle utøves i kommunale anlegg.

Mulighetsstudie Gimleområdet

Mulighetsstudiet kan utvikles og styres mot en anleggsutvikling som ivaretar både bredde-, toppidrett og utdanningsinstitusjonene i området. Dette vil bidra til å samle, styrke og bygge opp under utvikling av et dynamisk kompetanse- og utviklingsmiljø innen toppidretten.

Uorganisert aktivitet

Barn og ungdom bruker aktiviteter som sykling, svømming, skate, parkour, med mer. Ungdom/voksne benytter seg av treningssentre, sykling, svømmehaller, turløyper etc. Fokus på utvikling av nye arenaer er viktig i kommunens planlegging.

Inkludering/motvirke utenforskap

Dårlig økonomi kan være begrensende i forhold til deltagelse i idrettsaktiviteter. Ulike virkemidler kan iverksettes for å redusere dette. Undersøkelser viser at barn og ungdom med innvandrerbakgrunn, spesielt jenter, i mindre grad er medlemmer av idrettslag enn gjennomsnittet i befolkningen for øvrig. Tilpassede aktiviteter/anlegg kan redusere utenforskap.

- Tilskuddsordningen «**Storbyidrett**» i nåværende Kristiansand anbefales videreført. Lokale klubber søker midler gjennom idrettsrådet.
- Målgrupper:
 - Inaktive barn og ungdom.
 - Barn og ungdom med problematferd.
 - Innvandrere med spesiell vekt på innvandrerjenter/kvinner.

Klubbene kan søke støtte til:

- hjelpetrener for å ivareta barn og ungdom med spesielle behov
- barn og ungdom fra familier med lav betalingsevne

Hensikt:

- Styrke barn og ungdoms muligheter til å delta i ordinære idrettsaktiviteter på lik linje med andre.

- BUA er en stasjonær utstyrssentral/lager som er åpent for utlån til hele befolkningen. BUA-nettverket består av utstyrsordninger som vil gjøre det enklere å låne utstyr til sport- og friluftsliv, slik at flere får muligheten til å delta i fysisk aktivitet uten å øke forbruket. Informasjon ut til publikum om eksisterende utstyrslagre må styrkes, da slike tilbud er for lite kjent.
- Ny regjering vil innføre «**Fritidskortet**» for barn og unge mellom 6-18 år. Dette vil bidra til at flere kan velge å delta i fritidsaktiviteter, da kortet vil gå til direkte finansiering til den aktivitet barnet deltar i. En kommunal toppfinansiering på «Fritidskortet» kan vurderes.

- **Idrettsklubbene henstilles til at de i større grad vurderer ambisjonsnivå** på flere av sine aktiviteter for å redusere frafall i ungdomsidretten, innføre byttedag for utstyr, etc. for å beholde/ha flere med i aktiviteter.
- **Agder Idrettskrets** ønsker å starte treningstilbud på dagtid for ungdom/voksne i alderen 16–70 år som ikke er i jobb. *Aktiv på Dagtid*. Tiltaket kan vinkles mot arbeidsledige, drop-outs i videregående skole med mer. Modellen har fungert veldig bra i Aust-Agder over flere år.
- **Kommunen kan tilby gratis/svært lav kostnad** for bruk av kommunale idrettsanlegg for barn og unge.

Befolkningsutvikling – flere eldre.

Nærmiljøer bør planlegges med fokus på tilrettelegging for økt fysisk aktivitet, herunder rekreasjonsområder, turområder og anlegg for gående og syklende. God tilgang til anlegg og areal for uorganisert aktivitet der folk bor, øker muligheten til å være mer aktiv.

Behovsanalyser

Det er vesentlig med en jevn fordeling og tilgang til majoritetsanlegg (fotballbaner og idrettshaller) og friluftareal. Det må være balanse mellom nyanlegg og rehabilitering av anlegg. Behovsanalyser med vurdering av utfordringsbildet i nye Kristiansand, samt idrettens og friluftslivets anleggs- og arealsituasjon målt opp mot aktivitetsomfang og innbyggertall, geografisk fordeling av eksisterende anlegg, trender i tiden, etterspørsel, nye boligutbygginger med mer, er nødvendige kriterier som må ligge til grunn for å oppnå en målrettet innsats og utvikling innen idrett- og friluftsliv.

Anlegg

Uten anlegg – ingen idrett. Nye Kristiansand har generelt god anleggsdekning målt opp mot aktivitetsomfang, idrettsgrener og innbyggertall. Anleggsdekningen er viktig å opprettholde og videreutvikle. Anleggsvariasjon er nødvendig slik at barn og unge som ikke finner seg til rette i de store idrettene, kan finne sin plass i en mindre idrettsgren. Tilrettelagte areal for mindre idretter i tillegg til idrettshaller/andre anlegg i lokalmiljøene gir et større mangfold. Kvaliteten på anlegg som benyttes må møte de standarder som idretten setter for utøvelse av sin idrett.

Målrettet satsning mot bredde- og toppidrett gir et løft for idrettsbyen. Generelt bør samlokalisering av flere anleggstyper for flere idrettsgrener, målgrupper og aldersgrupper, vurderes særskilt når det er behov for nye anlegg. Dette kan bidra til større grad av sosiale og inkluderende arenaer i nærmiljøene.

I et kortsiktig perspektiv er det særlig behov for rehabilitering av Kristiansand stadion, kunstgressbaner på grunn av etterslep, samt iverksette arbeid med å vurdere/sikre areal til to anleggstyper:

- **25m basseng:** Nye Kristiansand har kun et offentlig basseng tilgjengelig i dag; Aquarama. Bassenget i Vågsbygd og på Haumyrheia er gamle, men fungerer som lokale arenaer for svømmeklubber utenfor sentrum. Om disse blir stengt må alle inn i Aquarama. Søgne og Songdalen har ikke svømmebasseng. Det er behov for svømmehall utenfor Kvadraturen og da gjerne koblet mot andre anlegg. Svømmehaller er folkehelseanlegg som favner bredt på alle alderstrinn; skolesvømming, idretten og befolkningen for øvrig.
- **Turnanlegg:** Turn er en idrett som trekker særlig mange barn, deriblant jenter. Dagens tilbud er turnanlegget ved Gimlehallen (offentlig) og på Lumber (privat). Dette er ikke nok i forhold til behov og turn har ventelister. Basisanlegg for turn/turnanlegg er en anleggstype som i stor grad er nyttig å knytte opp mot andre idrettsanlegg.

Nyskapende aktivitetsarenaer:

Kulturdepartementet ønsker å bidra til nye ideer om, og etablering av nye typer anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet. Departementet bidrar med finansiering av prosjekter via tilskuddsordningen "nyskapende aktivitetsarenaer". Anleggene må ha høy funksjonell kvalitet og en utforming som kan inspirere den fremtidige utviklingen av aktivitetsanlegg, og som kan skape nye og bedre muligheter for fysisk aktivitet. Ordningen er et prøveprosjekt over tre år fra 2018.

Arenaer for fysisk aktivitet

Ved justering av senterstruktur i ny arealdel til kommuneplanen, bør det vurderes areal til fremtidige arenaer for fysisk aktivitet i/ved nye «bydelssentre». Dette bør være arenaer som imøtekommer både vanlig publikum og organisert aktivitet. Dette kan bl.a. være svømmehall, åpne aktivitetsflater eller innovative anlegg med flere aktivitetsflater for forskjellige idrettsgrener i samme bygningsmasse eller utendørsarenaer. Flerbruk av anlegg med ulike aldersgrupper på ulik tid i anleggene, kan for eksempel gi rom for ungdom på ettermiddag/helg og eldre på dagen. Dette kan bidra til å støtte opp under senterstrukturene og løfte lokalmiljøene.

Nasjonal og internasjonal arrangements by

Kommunens rolle er blant annet funksjonen som regionalt landsdelshovedstad. Det er vesentlig at kommunen kan utvikle nasjonale og internasjonale idrettskonkurranser. En forutsetning er at anlegg holdes oppgraderte og imøtekommer nødvendig kvalitet og standard for idretten. I tillegg er det en fordel om noen anlegg hever seg over de andre, og er ekstra attraktive – både for innbyggerne og idretten. Dette kan bidra til økt attraktivitet, stolthet og sette fokus på byen. Like vesentlig er den bistand og de betingelser som kommunen setter for bruk av anleggene i en slik sammenheng.

Friluftsliv og nærmiljøanlegg

Markagrensen utfordres som følge av utbygging (bolig, næring, tjenesteyting og veier). Det er behov for utbedring av turløypenettet (standardheving), samt sikre at alle bydeler har gode turmuligheter og adkomster ut i marka. I tillegg til gode korridorer bør det også satses på rundløyper. Etterslep på drift av anlegg må innhentes. I gamle Kristiansand er det godt fungerende løypelag i alle bydeler. Det er viktig å få dette på plass også i Søgne og Songdalen. I nye Kristiansand må friluftsmulighetene presenteres i felles friluftskart, og suppleres med delområdekart slik at hele nye Kristiansand dekkes.

I utformingen av nærmiljøanlegg fokuseres det på flerbruk, slik at anleggene kan brukes til flere typer aktiviteter. Bydelsmarkene og nærmiljøparkene videreutvikles slik at dette blir naturlige møte- og aktivitetsarenaer i bydelene. Samarbeidet med løypelag og velforeninger er viktige medspillere. Både friluftsliv- og nærmiljøanlegg bør opparbeides med fokus på tilgjengelighet for alle.

Statlig sikring og verdsetting av friluftsområder

Arbeidet med kartlegging og verdsetting av friluftsområder er igangsatt og må ferdigstilles og sammenfattes. Songdalen har gjennomført kartlegging. Arbeidet med statlig sikring av friluftsområder må videreføres for å ivareta areal for friluftsliv i alle bydeler. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er et viktig grunnlag for å bli prioritert i statlig sikring av friluftsområder.

Urbanisering og arealutnyttelse

Fortetting i boligområder og sentrumsareal, krever at man er i forkant for å sikre areal til idrettsformål i tettbygde strøk. Ved å samlokalisere flere anleggstyper innen idrett, som har til formål å treffe flere målgrupper, idrettsgrener og aldersgrupper under samme tak, får man gode synergieffekter. Det bidrar til redusert arealbruk og driftskostnader, økt bruksfrekvens, trivsel og attraktivitet. Nyskapende arenaer innen idrett kan med fordel utvikles sentralt. Det er vesentlig å utvikle aktiviserende, trygge og inkluderende uterom og sosiale møteplasser.

- Store spesialiserte idrettsanlegg som skal ha vesentlige publikumsarenaer, må få en sentral plassering ved større tettsteder/bydelssentra med kollektivdekning, for å imøtekomme utøvere fra hele kommunen
- God livskvalitet og levekår må sikres innen de delområder som har eller får høy befolkningsvekst med blant annet tilgjengelige idretts- og friluftsanlegg
- Plassering av nye anlegg, særlig rettet mot barn og unge, må etableres der folk bor. Sametablering av nye skoler, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg i lokalområdene gir flerbruk, god arealutnyttelse, maksimal nytteverdi ved bruk hele dagen og tilfører lokalmiljøet arenaer som kan gi bidra til økt trivsel og tilhørighet
- Områder med levekårsutfordringer må vurderes særskilt ved etablering av nye arenaer for fysisk aktivitet
- Urbanisering må gjøres med kvalitet. Fortetting medfører økt trykk på eksisterende idrettsanlegg, parker, uteområder og friluftsansaler. Nedbygging av slike areal/anlegg bør unngås for å sikre fremtidige muligheter for utøvelse av fysisk aktivitet/friluftsliv og det er viktig å sikre nye areal til slike formål der det er mulig.

Flerbruk skole, idretts- og nærmiljøanlegg

Etablering av nye skoler med nærmiljøanlegg og idrettsanlegg i lokalmiljøene har god forankring i gamle Kristiansand, Songdalen og Søgne. Dette anbefales å videreutvikle. Høringsutkast til Regionplan Agder 2030 forankrer og følger dette opp med blant annet: Skolen som nærmiljøsentre som en viktig arena for bedring av levekårsfeltet.

Plansystemet

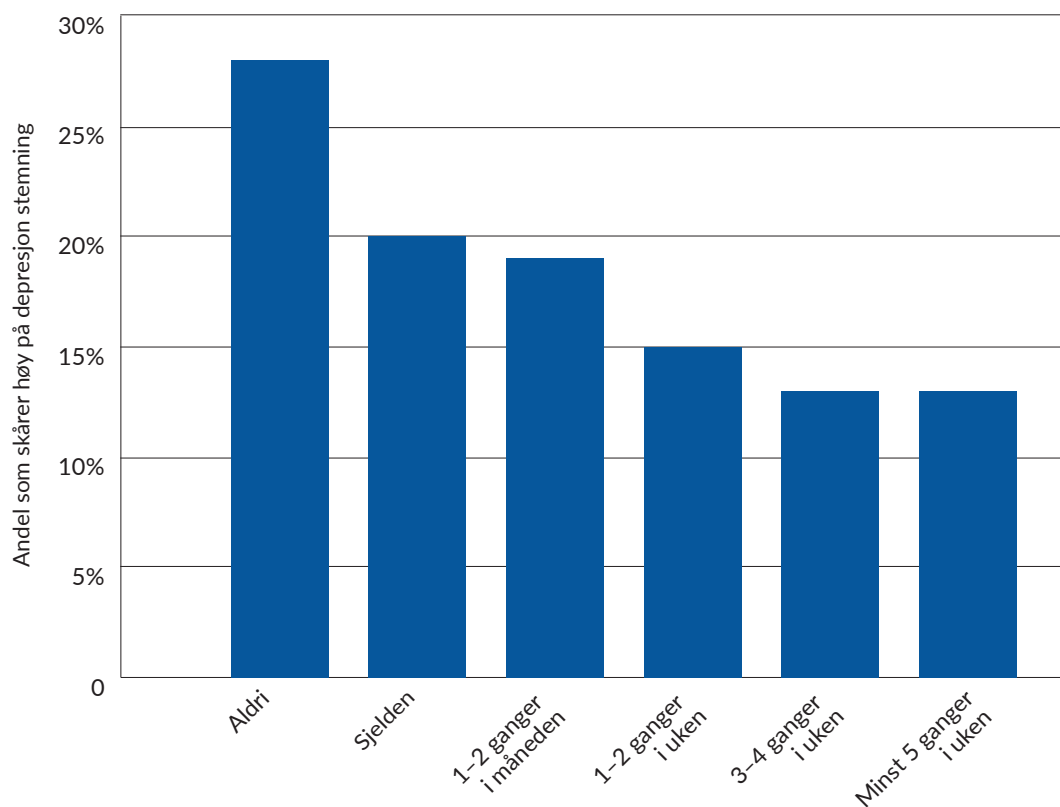
Kommunen har en samfunnsutviklerrolle. Å fremme en helsevennlig livsstil gjennom god langsiktig arealplanlegging er grunnleggende for senere iverksetting av anleggs- og arealtiltak. Gjennom plansystemet legger kommunen premisser for arealbruk og ressursanvendelse. Areal for idrettsanlegg og friluftsliv anbefales å innarbeide og sikre gjennom kommunens plansystem. Avklaring i forhold til ulike arealbehov for formålene skole, idretts- og nærmiljøanlegg, må klargjøres i ny arealdel til kommuneplan. Overordnet arealstrategi i ny samfunnsdel vil være førende frem til denne foreligger, samt de tre gjeldende arealdelene i eksisterende kommuneplaner.

Statlige spillemidler

I nye Kristiansand er nesten alle idrettsanlegg kommunalt eid og driftet. Anleggene blir i hovedsak finansiert med kommunale og statlige spillemidler. Informasjon og oppfølging av spillemiddelsøknader/tilskudd skal ha fokus i det videre arbeidet med utvikling av lokale idretts- og friluftsansaler. Det anbefales å prioritere søknader om spillemidler fra idrettsklubber og friluftsansasjoner først, når prioriteringslistene for spillemidler i handlingsprogrammet fra kommunen til fylket utarbeides og prioriteres. Dette for å støtte opp under initiativ fra ansasjoner og klubber.

B. KOBLING PSYKISK HELSE OG REGELMESSIG FYSISK AKTIVITET

Ungdataundersøkelsen 2019 i Kristiansand viser at ungdom som er regelmessig i fysisk aktivitet, har bedre psykisk helse enn ungdom som ikke trener regelmessig.

Hvor ofte trener du eller driver du med følgende aktiviteter? Trener eller konkurrerer i et idrettslag (n=5254)

Figur 7: Sammenheng mellom fysisk aktivitet og psykisk helse blant elever på ungdomsskole og videregående skole i Kristiansand, *Ungdata 2019*.

C. ORD OG UTTRYKK

Ordinære anlegg:

Med ordinære anlegg menes anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet samt egenorganisert fysisk aktivitet. (KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet–2018)

Nærmiljøanlegg:

Med nærmiljøanlegg menes utendørsanlegg for egenorganisert, fysisk aktivitet, beliggende i tilknytning til bo- og/eller aktivitetsområder.

Nærmiljøanlegget skal være fritt, allment tilgjengelig for egenorganisert, fysisk aktivitet, først og fremst for barn og ungdom (6-19 år), men også for lokalbefolkningen for øvrig. Nærmiljøanlegget kan unntaksvis brukes til organisert, idrettslig aktivitet, men egenorganisert, fysisk aktivitet skal ha førsteprioritet. (KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet–2018)

Nærmiljøpark:

Flere nærmiljøanlegg samlet på et sted. I dag kan det innvilges spillemidler til 3 ulike anlegg som er plassert samlet.

Friluftsanlegg:

Denne kategorien omfatter anlegg som f.eks. dagsturhytter, turveier, tur-/skiløyper og turstier. Det skal legges vekt på at anleggene i størst mulig grad skal kunne brukes på helårsbasis.

(KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet–2018)

Spillemidler:

64 % av årlig overskudd fra norsk Tipping fordeles til idrettsformål. Midler går både til aktivitet og anlegg ute i kommunene. Norges Idrettsforbund mottar midler til fordeling til aktivitet.

Lokale aktivitetsmidler (LAM) blir fordelt årlig av idrettsrådene i kommunene.

Kommunene kan søke toppfinansiering til idretts- og friluftsanlegg. Kommunene har årlig ansvar for å samordne både private og egne søknader om spillemidler til anlegg og videreformidle disse til fylkeskommunen for behandling.

Markagrense:

Vedtatt langsiktig yttergrense for utbygging som sikrer markaområdene som store sammenhengende friluftsområder, også i fremtiden. Angitt med hensynsone friluftsliv i kommuneplan for 2011–2022 (Gml. Kristiansand).

D. NASJONALE, REGIONALE OG LOKALE FØRINGER

Lov om folkehelse (1.1.2012):

Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Definisjon folkehelsearbeid:

Samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kulturdepartementet

Statens overordnede mål kan sammenfattes i visjonen idrett og fysisk aktivitet for alle.

Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det, skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Den viktigste forutsetningen for dette er satsing på anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. (KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2018)

Det er viktig å støtte den frivillige, medlemsbaserte idretten, slik at man kan opprettholde og utvikle et omfattende og godt aktivitetstilbud der folk bor. Og det er viktig med gode idrettsanlegg som gir flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet, og som speiler aktivitetsprofilen i befolkningen. Dette inkluderer også toppidrett.

Den viktigste målgruppen for den statlige idrettspolitikken er barn og ungdom.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-rivillighet/innsiktsartikler/idrett/id2001187>

Idrettspolitikken skal bidra til at folk har et bredt spekter av lokalt forankrede aktivitetstilbud, både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom muligheten for egenorganisert aktivitet. Idrett og fysisk aktivitet har positive effekter både for hver enkelt og for samfunnet. Det går ikke noe klart skille mellom egenverdien ved fysisk aktivitet og den samfunnsmessige betydning idrettsarbeidet har. Idrett er viktig på alle nivåer, for alle som driver med det, og for mange rundt dem, og verdiene og effektene knyttet til utøvelse av idrett er hovedbegrunnelsen for den statlige støtten til idrettsformål.

Spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet med stort brukspotensial, samt nærmiljøanlegg, er sentrale virkemidler for å innfri de statlige målene på anleggsfeltet.

Det er et vilkår for å kunne søke om statlige spillemidler at anleggene er del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet. Dersom kommunesammenslåing medfører at annet omforent kommunalt dokument enn vedtatt plan skal gjelde for den sammenslåtte kommunen inntil ny, vedtatt kommunal plan foreligger, kan det søkes om spillemidler når anlegget er del av dokumentet. (Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2018)

Flere forvaltningsoppgaver knyttet til spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet er delegert til kommuner og fylkeskommuner. På aktivitetssiden er Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité den største tilskuddsmottakeren.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/idrett/id2001187>

Norges Idrettsforbund

Norges Idrettsforbund: Idrettspolitisk dokument 2015–2019

Formål og virksomhetside:

NIF skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov, uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling. Norsk idrett skal:

- Tilby alle barn et variert aktivitetstilbud tilpasset barnas fysiske utvikling innenfor trygge og stimulerende miljøer.
- Ta vare på alle sine medlemmer og legge til rette for idrett og fysisk utfoldelse for alle gjennom hele livet.
- Være en toppidrettsnasjon som utvikler en prestasjonskultur innenfor alle sær idretter og gir store opplevelser til det norske folk.
- Være en frivillig medlemsorganisasjon som utvikler og fornyer seg i takt med samfunnet for øvrig.
- Være en pådriver for idrett og fysisk aktivitet i samfunnet.

Olympiatoppen

Olympiatoppen har det operative ansvar og myndighet til å utvikle norsk toppidrett, og et helhetlig ansvar for resultatene i norsk toppidrett. Olympiatoppen har gjennomføringsansvar for Norges deltakelse i de olympiske leker og Paralympics.

Klima- og miljødepartementet

Barn, unge og personer med innvandrerbakgrunn er prioritert i friluftslivsarbeidet. De frivillige organisasjonene er viktige for å lære barn og unge friluftsliv, og for å gi dem gode naturopplevelser.

Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv har fire nasjonale mål:

- Alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers.
- Områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir tatt var på.
- Allemannsretten skal holdes i hevd.
- Planlegging i kommune, fylkes og regioner skal medvirke til å fremme et aktivt friluftsliv og skape helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlige nærmiljø.

Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv – en satsning på friluftsliv i hverdagen; (2014–2020)
Stortingsmelding nr.18: Natur som kilde til helse- og livskvalitet (2015–2016)

Vest-Agder fylkeskommune (Agder Fylkeskommune fra og med 1.1.2020)

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014–2020

Overordnet mål

- Vest-Ager skal sammen med Aust-Agder være en ledende folkehelseregion som satser på idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.
- Befolkningens aktivitetsnivå og deltakelse i idrett, friluftsliv og fysiske aktiviteter skal økes.
- Alle skal kunne drive med idrett-, friluftsliv og fysiske aktiviteter i sin hverdag der de bor.

Følgende hovedstrategier skal prioriteres:

- Styrke satsningen på hverdagsaktivitet
- Styrke satsingen på tilrettelegging for fysisk aktivitet i nærmiljøet
- Prioritere aktivitet for barn og unge
- Påvirke sosiale betingelser som fremmer fysisk aktivitet blant utsatte sosioøkonomiske grupper i befolkningen
- Legge til rette for frivillig engasjement innen idrett og friluftsliv
- Idrettsutøvere skal få utvikle sitt talent
- Bedre samsvaret mellom anleggsdekningen og befolkningens aktivitetsvaner og behov
- Styrke hensynet til idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i arealforvaltningen

Søgne kommune

Kommuneplanens samfunnsdel – Søgne mot 2030 (vedtatt 21.6.18):

Kommunen legger til rette for kultur- og aktivitetsbygg, idrettsarenaer og turløyper, der alt er tilpasset alle funksjonsnivåer. Gode oppvekstvilkår handler også om å ha en god helsetjeneste og et mangfoldig kultur- og fritidstilbud. Det utvidede kulturbegrepet har en naturlig plass hos barn og unge både i skolen og i det frivillige livet. Hver kommunedel skal ha nærmiljøanlegg og mindre kulturarenaer, samt ungdomstilbud.

Kommunen har en eldre kommunedelplan for idrett og friluftsliv.

Songdalen kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2012–2024

Gjennom handlingsplan for idrett og kultur gjøres en prioritering av hvilke aktivitetstiltak og anlegg som skal realiseres.

Plan for idrett, friluft og fysisk aktivitet 2013–2017 er vedtatt gjeldende til 2020 med rullinger/ endringer i handlingsprogrammet.

Overordnet målsetting: Glede, deltagelse utvikling.

Mål:

- For å styrke aktivitet blant barn må organisert idrett, spesielt ballidrett, ivaretas.
- For å styrke aktivitet blant ungdom må uorganisert idrett, for eksempel individuell idrett som skating og dans, ivaretas.
- For å styrke aktivitet blant familier, voksne og eldre må uorganisert idrett, da spesielt friluftstiltak, ivaretas.
- For å bedre befolkningens helse må hverdagsbevegelsen stimuleres. Det må legges til rette for fysisk aktivitet i jobb- og skolesammenheng. Arealplanlegging må legge til rette for ferdsel til fots eller sykkel fremfor bil.

Delmål:

- Være i forkant av arealplanlegging i kommunen. Når nye boligområdet skal utvikles må kultur-konsulent og folkehelsekoordinator eller lignende involveres i administrative arbeidsgrupper. Politikere må ta hensyn til folkehelse når de avgjør utforming av nye og eksisterende arealer.
- Det videreføres en god helsekultur i kommuneadministrasjonen. "Lead by example". Administrasjon og politikere bør stå frem som et godt eksempel for innbyggerne.
- Gjennomføring av konkrete programmer i skole og barnehage for å øke aktivitet (se vedlegg 1, status og ønsker fra skolene) samt i omsorgssektoren (se vedlegg 2, status og ønsker fra helse og omsorg).
- Videreutvikling av aktivitetsarenaer med større potensial, som for eksempel Elvestien, Lauvslandsmoen, Nodelandshallen, og skyteanlegget på Stemtjønn. Hortemo, Gratjønn, Nodelandsheia (eget mulighetsstudie).
- SLT-koordinator i kommunen får fastere rammer for å kunne tilby uorganisert ungdom mer danseopplæring og annen fysisk aktivitet.
- Gi støtte til de frivillige tiltak som fremmer folkehelse, også gjennom informasjon om tilskudd som for eksempel Grasrotandelen. Informere godt om tilskudd til bygging av idrettsanlegg/ nærmiljøanlegg
- Lek er moro! Arrangere flere lystbetonte bevegelsestiltak, for eksempel toppturer, mosjonsløp, leker, konkurranser (eksempel, olabilløp på Porsmyrdagen). Legge til rette for, og støtte samarbeid.
- Måltrettet satsing på sykkelvei, turvei og turstiutvikling (egen plan for skilting og vedlikehold).

Kristiansand kommune

Kommuneplanens samfunnsdel – Kristiansand mot 2030 (vedtatt 20.09.17)

Kommuneplanens samfunnsdel 2017–2030, vedtatt 21.09.2017:

4 satsingsområder:

- Samskaping som drivkraft
- Kompetanse for verdiskaping
- Deltakelse og tilhørighet
- Byvekst med kvalitet

Særlig relevante mål og strategier:

SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET
Kristiansand er en vekstkraftig landsdelshovedstad	Styrke og posisjonere landsdelen nasjonalt og internasjonalt i samarbeid med byens og regionens aktører, landsdelens kommuner og andre storbyer.
Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse	Videreutvikle Universitetsbyen Kristiansand. Ha et mangfold av fritidsarenaer som legger til rette for utvikling og bruk av egen kompetanse.
Kristiansand er attraktiv for arbeidsgivere, arbeidstakere og studenter	Sikre konkurransedyktig teknisk, sosial og digital infrastruktur, god kvalitet i tjenestetilbudet. Synliggjøre byens økonomiske, kulturelle og naturgitte lokaliseringsfortrinn og kvaliteter som gjør den attraktiv for unge.
I Kristiansand lever alle barn og unge et liv under forhold som fremmer verdighet, tilhørighet, mestring og deltagelse i fellesskapet	Bidra til at alle barnefamilier kan bruke kultur- og fritidstilbudet. Bidra til at barn og unge utvikler ferdigheter og strategier for å mestre eget liv.
Innbyggerne er aktive deltakere i lokalsamfunn og arbeidsliv	Sikre samhandling med frivillig sektor og tros- og livssynssamfunn, samt bidra til at flere deltar i frivillig arbeid. Legge til rette for at innbyggere i alle aldre og samfunnslag er aktive brukere av og aktører i kultur- og fritidslivet. Sikre at flyktninger og innvandrere er inkludert i fritid og arbeid.
Innbyggerne har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet	Styrke helsefremming og forebygging med fokus på aktivitet, trygghet og mestring til innbyggerne i alle aldre. Motvirke sosial ulikhet og bidra til utjevning av levekårsforskjeller.
Innbyggerne lever i mangfoldige nærmiljø	Legge til rett for levende sentre, mangfoldige, tilhørighetsskapende bo- og nærmiljø med opplevelsestilbud, tjenestetilbud og arbeidsplasser. Skape trygge og gode byrom med møteplasser som gir økt utfoldelse, aktivitet og sosiale fellesskap på tvers av alder, livssyn og etnisk bakgrunn.
Kristiansand er en grønn by med god beredskap	Sikre sammenhengende grønnekorridor fra kyst til hei og tilrettelegge for at kyst og elv blir bedre integrert og ivaretatt i byutviklingen. Prioritere grønnsstruktur og legge til rette for bydyrking, naturmangfold, landbruk og friluftsliv.

Samfunnsdelens satsningsområder med mål og strategier gir føringer som skal følges i arealplanleggingen.

Relevante overordnede strategier for all arealplanlegging i Kristiansand kommune

- Redusere transportbehovet gjennom god samordning av bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Legge til rette for at veksten i persontransporten tas gjennom gange, sykkel og kollektive løsninger.
- Utvikle og sikre grønne korridorer og opprettholde markagrensen.
- Sikre grønnsstruktur, landbruksarealer, fiskeri og marine næringer, samt naturmangfold på land og i sjø.
- Sikre strandsonen for allmenheten og etablere en sammenhengende kyststi/strandpromenade.
- Utvikle områder med leiligheter, dagligvarebutikk, andre tjenester og sosiale møteplasser tilpasset det omlandet det skal betjene og tilrettelagt for et samfunn der en større andel av innbyggerne er eldre.
- Sikre og utvikle gode arealer til offentlig tjenesteyting i sentrum og sentrumsnære områder.

Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015–2018 (vedtatt gjeldende til og med 2020)

Visjon: Vi gir alle muligheter!

Med dette mener vi:

Kristiansand kommunes folkevalgte og ansatte i fellesskap med kommunens innbyggere, tilrettelegger for at bredden av aktivitet, anlegg og arealer gir muligheter for alle.

MÅL:

Befolkningen får gode opplevelser og oppnår bedre helse, trivsel og livskvalitet gjennom godt tilrettelagte idretts- og friluftstilbud.

Med dette mener vi:

Det er gode idretts-, friluftsliv- og naturopplevelser i alle bydelene, med fokus på tilgjengelighet for alle. Stimulere Kristiansands befolkning til økt deltakelse, glede og mestring i idrett- og friluftsliv. Bedre rammevilkårene for idrett- og friluftsliv som gir økt folkehelse.

Målgruppe

Alle – med spesielt fokus på barn og unge i alderen 6–19 år.

Periodemål idrett og friluftsliv

Videreutvikle satsningen på idrett og friluftsliv i tråd med prioritert forslag til handlingsprogram for aktivitet, ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Dette skjer gjennom årlig behandling av handlingsprogrammet i kommunen.

Strategi for toppidrett (vedtatt 20.09.17)

Kristiansand skal være en by med toppidrettsutøvere. Det er et mål at idrettstalenter skal få nødvendig oppfølging og støtte, slik at talentet kan omsettes til resultater i verdensklasse. Det må våges å satse på enerne. Samtidig er det avgjørende at en satsing på toppidrett ikke gir dårligere vilkår for breddeidretten. Det er nødvendig å koordinere innsatsen mellom Olympiatoppen, idrettsråd og idrettsklubber, kommunen og fylkeskommunen for å lykkes med å bli en toppidrettsby. Toppidrettsforum følger opp strategiene med vedtak. Denne satsningen har blant annet medført innføring av toppidrettsstipend til toppidrettsutøvere og toppidrettstrenerne.

Normaler for utomhusanlegg (vedtatt 2008)

Normalene gir krav til funksjoner og fysisk utforming for utearealer til lek, rekreasjon og idrett, som skal eier og/eller forvaltes av kommunen.

E. KILDER OG REFERANSER

Lover:

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven) av 1.1.2012, Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>

Regjeringen:

Granvolden-plattformen januar 2019:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/politisk-plattform/id2626036/>

Departementer og direktorater:

Klima- og miljødepartementet: St.meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv–Natur som kilde til helse og livskvalitet <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20152016/id2479100/>

Klima- og miljødepartementet: Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv (2014–2020)
<https://www.regjeringen.no/contentassets/4061fdb13c834bccaebed8b920f9e96b/t-1535.pdf>

Klima- og miljødepartementet: Handlingsplan for friluftsliv 2018: Natur som kilde til helse og livskvalitet <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/handlingsplan-for-friluftsliv/id2607767/>

Kulturdepartementet: St.meld. Nr. 26 (2011–2012) Den norske idrettsmodellen.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-26-20112012/id684356/>

Kulturdepartementet/Norges Idrettsforbund: Spillemidler til idrettsanlegg 2017. En gjennomgang av spillemiddelsøknadene og anleggssituasjonen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/spillemidler-til-idrettsanlegg.-en-gjennomgang-av-spillemiddelsoknadene-og-anleggssituasjonen---2017/id2584914/>

Kulturdepartementet: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet–2019.
https://www.regjeringen.no/contentassets/3b11076ff1204acca5d9c9d680e57ab8/v-0732-b_2019-bestemmelser-om-tilskudd-til-anlegg-for-idrett-og-fysisk-aktivitet---2019-.pdf

Kulturdepartementet:
<https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/tilskudd/tilskudd-til-idrett1/Spesielle-aktiviteter/id764864/>

Kulturdepartementet: Strategiutvalget for idrett: Den norske idrettsmodellen inn i en ny tid. 2017.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rapport-statlig-idrettspolitik-inn-i-en-ny-tid/id2503382/>

Helse- og omsorgsdepartementet: St.meld. 19 (2014–2015) Folkehelsemeldingen–Mestring og muligheter. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-2014-2015/id2402807/>

Helsedirektoratet: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/fysisk-aktivitet>

Velferdsforskningsinstituttet NOVA, KoRus og Helsedirektoratet: *Ungdata* 2019
<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Vest-Agder/Kristiansand>

Vest-Agder/Aust-Agder fylkeskommune:

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014–2020 <https://agderfk.no/vare-tjenester/regional-planlegging-og-utvikling/gjeldende-planer-og-strategier/folkehelse-friluftsliv-og-levekar/regional-plan-for-idrett-friluftsliv-og-fysisk-aktivitet-2014-2020-vest-agder/>

Regionplan Agder 2030 – høringsutkast

<http://www.regionplanagder.no/planer-og-strategier/regionplan-agder-2030/>

Folkehelsestrategi for Agder 2018–2025

<http://regionplanagder.no/planer-og-strategier/folkehelsestrategien-2018-2025/>

Kristiansand kommune:

Kommuneplanens samfunnsdel 2017–2030: En skapende by med ambisjoner! Kristiansand mot 2030. <https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/0bf874c958e547768ee960d5f-fe93a38/kristiansand-mot-2030-20.9.2017.pdf>

Kristiansands Kommuneplan 2011–2022: Styrke i muligheter. <https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/bolig-kart-og-eiendom/overordnede-planer/kommuneplanens-arealdel/>

Kristiansand kommune: Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015–2018 (forlenget til og med 2020) <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/innhold/politikk-og-organisasjon/planer-rapporter-og-meldinger/planer/kommunedelplan-for-idrett-og-friluftsliv-2015-2018.pdf>

Kristiansand kommune: Strategidokument for toppidrett i Kristiansand (2017) <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/innhold/politikk-og-organisasjon/planer-rapporter-og-meldinger/planer/strategi-for-toppidrett-i-kristiansand-august-2017.pdf>

Kristiansand kommune: Frivillighetsmelding 2018, Kristiansand <https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/innhold/politikk-og-organisasjon/planer-rapporter-og-meldinger/meldinger/frivillighetsmelding-2018.pdf>

Søgne kommune:

Kommuneplanens samfunnsdel: Søgne mot 2030, Vedtatt 21.06.18.

Kulturstrategi/Handlingsplan: Enhet for Kultur i Søgne kommune vedtatt 14. november 2014

Samordnet skole på Tangvall. Kommunestyremøtet 2014 desember. Samme i fylkestinget desember 2014

Mars/april 2017 vedtak rom- og funksjonsplan. Samordna med fylkeskommunen i hele denne prosessen
Idrettens handlingsprogram i Søgne for 2019–2022: Vedtatt i kommunestyret 13.12.2018.

Songdalen kommune:

Songdalen kommune: Kommuneplan for Songdalen 2012–2024

Songdalen kommune: Plan for idrett, friluft og fysisk aktivitet 2013–2017 (forlenget til og med 2020)

Nye Kristiansand:

Overordnet politisk styringsdokument for etableringen av nye Kristiansand, vedtatt i fellesnemda 30.01.18

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/krs/Meetings/Details/16188627?agendatemId=15007693>

Nye Kristiansand utfordringsbilde 2018

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/krs/Meetings/Details/16613001?agendatemId=15009536>

Planstrategi for nye Kristiansand 2019–2023: Vedtatt i fellesnemda 19.2.19

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/krs/Meetings/Details/16613001?agendatemId=15009536>

Organisasjoner og institusjoner:

Norges Idrettsforbund: Idrettspolitisk dokument 2015–2019:

https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf

Norges Idrettshøyskole & Folkehelseinstituttet: Kartlegging av fysisk aktivitet, sedat tid og fysisk form blant barn og unge 2018 (ungKan3)

<https://www.fhi.no/publ/2019/kartlegging-av-fysisk-aktivitet-sedat-tid-og-fysisk-form-blant-barn-og-unge/>

Telemarksforskning: <https://intra.tmforsk.no/publikasjoner/filer/3248.pdf>

Folkehelseinstituttet: Norsk Idrettsindeks 2017: <https://www.fhi.no/nettpub/hin/levevaner/fysisk-aktivitet/#fysisk-aktivitet-blant-barn-og-unge>

F VEDTAK FRA BYSTYRET

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok.: 2019000097
Saksbehandler: Maren Svenning

Behandlet av	Møtedato	Saknr.
1 Kulturutvalget	06.11.2019	2/19
2 Formannskapet	20.11.2019	14/19
3 Bystyret	27.11.2019	58/19

STRATEGI FOR IDRETT OG FRILUFTSLIV 2020–2022 FOR KRISTIANSAND KOMMUNE BYSTYRET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 27.11.2019 SAK 58/19

Bystyrets vedtak:

1. Strategidokument for idrett og friluftsliv 2020–2022 for nye Kristiansand, med treårig handlingsprogram, godkjennes med de endringer som måtte bli vedtatt i den endelige økonomiplanen.
2. Planen er retningsgivende for kommunens idretts- og friluftspolitikk og legges som grunnlag for årlig søknad om statlige spillemidler.
3. I den prioriterte listen for ordinære anlegg (kapittel 6.1) endres prioriteringen av nytt kunstgress i Sørlandshallen fra nr. 39 til nr. 12.
(Enst.)
4. Formuleringer om at skolegårder er definert som nærmiljøparker i Kristiansand og Søgne tas ut av Strategidokument for idrett og friluftsliv 2020–2022. I kart til strategidokument for idrett og friluftsliv fjernes nærmiljøparker som er markert i skolegårder.
(41/30)
5. Bystyret ber administrasjonen iverksette tiltak som kan stimulere til etablering av løypelag og utarbeidelse av nye løypekart i Søgne og Songdalen.
(Enst.)
6. Aktivitetsarenaer for aldersgruppen 65+ prioriteres. Bystyret ber administrasjonen fremme forslag til tiltak med mål om minimum 50% deltakelse fra denne gruppen.
(63/8)
7. I oversikten over gjeldende idrettsanlegg i Strategidokumentet for idrett og friluftsliv 2020–2022 mangler Sandribheia Fritidspark. Dette er idretts- og friluftsanlegg som Kristiansand kommune har den største eierandelen i. Selv om anlegget ligger i Vennesla kommune, bør Sandribheia Fritidspark innarbeides i framtidig plan for idrett og friluftsliv.
(Enst.)
8. Bystyre ber om at bygging av ny flerbrukshall på Lund blir sett i sammenheng med bygging av ny Wilds Minne skole.
(65/6)

Forslag:

Venstre fremmet følgende forslag:

«1. Formuleringer om at skolegårder er definert som nærmiljøparker i Kristiansand og Søgne tas ut av Strategidokument for idrett og friluftsliv 2020–2022. I kart til strategidokument for idrett og friluftsliv fjernes nærmiljøparker som er markert i skolegårder.

1. Bystyret ber administrasjonen iverksette tiltak som kan stimulere til etablering av løypelag og utarbeidelse av nye løypekart i Søgne og Songdalen.

2. Aktivitetsarenaer for aldersgruppen 65+ prioriteres. Bystyret ber administrasjonen fremme forslag til tiltak med mål om minimum 50% deltakelse fra denne gruppen.»

SP fremmet følgende forslag:

«I oversikten over gjeldende idrettsanlegg i Strategidokumentet for idrett og friluftsliv 2020–2022 mangler Sandribheia Fritidspark. Dette er idretts- og friluftsanlegg som Kristiansand kommune har den største eierandelen i. Selv om anlegget ligger i Vennesla kommune, bør Sandribheia Fritidspark innarbeides i framtidig plan for idrett og friluftsliv.»

DEM fremmet følgende forslag:

«Vi har en utfordring når det gjelder hallkapasitet på Lund. På bakgrunn av Starthallen må vike for utbygging av Wilds Minne skole, og på bakgrunn av fremtidig befolkningsutvikling i området, er det viktig at en ny flerbrukshall utredes og kommer på plass i perioden 2020–2023.»

Høyre fremmet følgende forslag:

«Bystyre ber om at bygging av ny flerbrukshall på Lund blir sett i sammenheng med bygging av ny Wilds Minne skole.»

Voteringer:

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Venstres forslag nr. 1 ble vedtatt med 41 mot 30 stemmer, vedtakets pkt. 4.

Venstres forslag nr. 2 ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 5.

Venstres forslag nr. 3 ble vedtatt med 63 mot 8 stemmer, vedtakets pkt. 6.

SP sitt forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 7.

DEM sitt forslag falt med 49 mot 22 stemmer.

Høyres forslag ble vedtatt med 65 mot 6 stemmer, vedtakets pkt. 8.

28.11.2019

Kristiansand
kommune

Postboks 4
4685 Nodeland
Tlf: 38 07 50 00
www.kristiansand.kommune.no

